

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

10.2.e

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

10.2.e

Ons kenmerk

DGKE-WO / 21280135

Bijlage(n)

3

Datum

Betreft Deelbesluit 2 op uw Wob-verzoek d.d. 26 augustus 2021

Geachte 10.2.e,

In uw e-mail van 26 augustus 2021 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) om de volgende informatie verzocht:

U verzocht mij over de periode van 2015 tot heden in digitale vorm afschriften te sturen inzake het voornemen, de gedachtenvorming en onderzoek naar het toepassen van aardwarmte in de provincie Utrecht, inclusief het voornemen van Warmtebron Utrecht (WBU) om in of nabij de gemeente Nieuwegein aardwarmte te willen winnen en inzake het voornemen van het ministerie van EZK om een landelijke schaderegeling voor de geothermie tot stand te brengen van:

1. al het interne schriftelijke en digitale verkeer hierover (besluiten, concept-besluiten, berichten, notities, verslagen, inclusief rapporten, concept-rapporten en andere bijlagen die via de post, email, SMS, Whatsapp, Signal en andere digitale mediakanalen zijn gewisseld) van en tussen de ambtenaren en bewindslieden van het ministerie en van en met de door het ministerie ingehuurd adviseurs en adviesbureaus
2. al het schriftelijke en digitale verzonden en ontvangen verkeer hierover (via post, emails, SMS, Whatsapp, Signal en andere digitale mediakanalen) van het ministerie, van individuele ambtenaren het ministerie en van de door het ministerie ingehuurd adviseurs en adviesbureaus met:
  - Warmtebron Utrecht (WBU) en
  - de afzonderlijke partners binnen WBU (EBN, Eneco, ENGIE, Hogeschool Utrecht, Huisman Geo., IF Technology, Kantorenpark Rijnsweerd, TNO, UMC Utrecht, Well Engineering Partners, Universiteit van Utrecht) en
  - de provincie Utrecht en
  - de gemeente Nieuwegein
  - Samenwerkingsverband U16 en
  - Staatstoezicht op de Mijnen en
  - de Mijnraad en
  - Veiligheidsregio Utrecht en
  - ICO Aardwarmte en
  - Platform Geothermie en Geothermie Nederland (voorheen DAGO) en
  - alle andere instanties en experts waarmee over dit onderwerp contact is geweest

Procedure

Op 26 augustus 2021 hebben wij uw Wob verzoek ontvangen. Op 13 september heeft het ministerie met u een nader gesprek gevoerd over uw verzoek. Vervolgens heeft u op 22 september een weergave van dit gesprek aan het ministerie toegestuurd.

De ontvangst van dit Wob-verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 22 september 2021, met kenmerk DGKE-WO/2105503. In deze brief is tevens de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 21 oktober 2021.

Op 25 oktober jl. bent u per mail tussentijds geïnformeerd over het verloop van de behandeling van dit verzoek. In deze mail is aan u medegedeeld dat de behandeling van uw Wob-verzoek wordt opgesplitst in 2 deelbesluiten vanwege de omvang ervan. Deelbesluit 1 zou u – inclusief termijn voor het vragen van zienswijzen aan derden- omstreeks 30 november 2021 ontvangen. Deelbesluit 2 zou u zo spoedig mogelijk daarna ontvangen.

Hieronder zijn de twee deelbesluiten weergegeven met elk van de onderwerpen uit uw Wob-verzoek die daaronder vallen.

Deelbesluit 1

- 1) Alle gevoerde correspondentie m.b.t. het aanvragen en verlenen van vergunningen.

Deelbesluit 2

- 2) Alle overige informatie/correspondentie met betrekking op uw verzoek.

Dit besluit heeft alleen betrekking op onderdeel 2. Mijn beslissing over onderdeel 1 ontvangt u gelijktijdig met dit deelbesluit.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 45 documenten (waaronder bijlagen en mailstrings) aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage 2 bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Zienswijzen

Er zijn derde belanghebbenden bij de openbaarmaking van de documenten en deze zijn in de gelegenheid gesteld hierover hun zienswijze te geven. Aan de ontvangen zienswijzen van deze derde belanghebbenden ben ik tegemoetgekomen.

Besluit

Ik heb besloten (een deel van) de documenten openbaar te maken met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens. Op de inventarislijst staat bij deze documenten aangegeven dat slechts de uitzonderingsgrond uit artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob (aangeduid met de afkorting 10.2.e) is toegepast.

De documenten die in de inventarislijst staan vermeld als "reeds openbaar" zijn reeds openbaar gemaakt. De Wob is niet van toepassing op reeds openbare documenten. De vindplaats van deze documenten staat aangegeven op de inventarislijst.

Ik heb besloten (een deel van) de door u gevraagde informatie niet openbaar te maken. Per document is op de inventarislijst aangegeven welke uitzonderingsgronden zijn toegepast. Voor de motivering verwijs ik naar onderdeel Overwegingen van dit besluit.

Naast de door u gevraagde informatie over de betrokkenheid van het ministerie van EZK bij de toepassing van aardwarmte in de provincie Utrecht zijn tevens een aantal openbare documenten geïnventariseerd, die het resultaat zijn van de uitwerking van de gestelde doelen in de geothermie beleidsbrief van 8-2-2018 en daarmee mogelijk waarde toevoegen aan uw verzoek.

Overwegingen

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vindt de onderstaande belangenafweging/vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In de inventarislijst met "10.2.e" aangeduide documenten staan persoonsgegevens zoals namen, telefoonnummers, handtekeningen, en tot personen herleidbare functienamen. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik dientengevolge de persoonsgegevens verwijderd uit deze documenten.

Op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover dit persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG), tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt. De persoonsgegevens als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 AVG betreffen: persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid, persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen, en een nationaal identificatienummer of enige andere identificator van algemene aard. Daarom heb ik dientengevolge de persoonsgegevens verwijderd op de tweede pagina van documentnummer 1.

Intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uitgangspunt van de Wob is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in beginsel ook voor documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad. Dit is het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van overheden in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip 'documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad' onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Degene die de stukken heeft opgesteld moet de bedoeling hebben gehad dat ze zouden dienen voor intern beraad.

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat uit documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad geen informatie wordt verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen. Onder 'persoonlijke beleidsopvattingen' wordt verstaan: ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen. Dergelijke opvattingen worden niet openbaar gemaakt omdat een zekere mate van veiligheid en vertrouwelijkheid noodzakelijk is om te kunnen komen tot een effectieve

besluitvorming. Ambtenaren en bestuurders moeten onderling en met bewindspersonen kunnen brainstormen. Feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter worden door mij niet beschouwd als persoonlijke beleidsopvattingen. De totstandkoming van beleid en regelgeving wordt met de openbaarheid van dergelijke informatie inzichtelijk.

De documenten, waarbij in de inventarislijst, in de kolom "Wob", 11.1 staat vermeld, zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Document 3a wordt om deze reden in het geheel niet verstrekt. Document 17a is de meest recente versie van dit document. Voor de andere documenten, waarbij in de inventarislijst, in de kolom "Wob", 11.1 staat vermeld, geldt dat deze voor zover zij persoonlijke beleidsopvattingen bevatten niet openbaar worden gemaakt. Het betreft hier ambtelijke bespiegelingen, persoonlijke meningen en verwachtingen die onderling zijn uitgewisseld, onder meer in het kader van de voorbereiding van de beantwoording van Kamervragen. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering deze persoonlijke beleidsopvattingen openbaar te maken, zowel in tot op de persoon herleidbare als geanonimiseerde vorm.

Wijze van openbaarmaking

De documenten die met dit besluit (gedeeltelijk) openbaar worden gemaakt treft u bij dit besluit in kopie aan.

Dit besluit en de stukken die voor een ieder openbaar worden, worden geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat-Klimaat en Energie
namens deze

10.2.e

G.M. Keijzer-Baldé
Plaatsvervangend secretaris-generaal

10.2.e

De bezwaarclausule

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
  - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
  - 2°. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 3

1. Een ieder kan een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.
2. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam.
5. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Artikel 6

1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen.
2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.
3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een beschikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.
5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daar tegen heeft, in welk geval de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt.
6. Voor zover het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie:
  - a. bedraagt de uiterste beslistermijn in afwijking van het eerste lid twee weken indien het bestuursorgaan voornemens is de milieu-informatie te verstrekken terwijl naar verwachting een belanghebbende daar bezwaar tegen heeft;
  - b. kan de beslissing slechts worden verdaagd op grond van het tweede lid, indien de omvang of de gecompliceerdheid van de milieu-informatie een verlenging rechtvaardigt;
  - c. zijn het derde en vierde lid niet van toepassing.

Artikel 7

1. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie met betrekking tot de documenten die de verlangde informatie bevatten door:
  - a. kopie ervan te geven of de letterlijke inhoud ervan in andere vorm te verstrekken,
  - b. kennisneming van de inhoud toe te staan,
  - c. een uittreksel of een samenvatting van de inhoud te geven, of
  - d. inlichtingen daaruit te verschaffen.
2. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie in de door de verzoeker verzochte vorm, tenzij:
  - a. het verstrekken van de informatie in die vorm redelijkerwijs niet gevegd kan worden;
  - b. de informatie reeds in een andere, voor de verzoeker gemakkelijk toegankelijke vorm voor het publiek beschikbaar is.
3. Indien het verzoek betrekking heeft op milieu-informatie als bedoeld in artikel 19.1a, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer, verstrekt het bestuursorgaan, zo nodig, en indien deze informatie voorhanden is, tevens informatie over de methoden die zijn gebruikt bij het samenstellen van eerstbedoelde informatie.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
  - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in

afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Bijlage 2 - Inventarislijst deelbesluit 2 (schaderegelingen)

Documentnr.	Datum	Tijd	Soort document	Onderwerp	Beoordeling	Wob	Afzender	Ontvanger
1	9-11-2020	14 04	E-mail	Mailwisseling met EBN over kennismaking, presentatie bij TPA en laatste versie schadeprotocol	Deels openbaar	10.1.d, 10.2.e	EBN	EZK
2	28-1-2021	09 10	E-mail	Reactie op mail van gemeente Woerden over schadeprotocol geothermie	Deels openbaar	10.2.e	Gemeente Woerden	EZK
3	1-2-2021	13 07	E-mail	Update stand van zaken schadeprotocol geothermie en inplannen kennismakingsgesprek EBN	deels buiten reikwijdte	10.2.e	EBN	EZK
3a			Bijlage	Concept schadeprotocol geothermie	Niet openbaar	11.1	EBN	EZK
4	22-2-2021	15 11	E-mail	Interne afstemming over schadeprotocol geothermie nav email EBN over geothermieprojecten	Deels openbaar	10.1.c, 10.2.e, 11.1	EBN	EZK
5	23-2-2021	09 03	E-mail	Mailwisseling met EBN naar aanleiding van berichten dat LEAN-project mogelijk vastloopt door ontbreken schadeprotocol	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EBN
6	23-2-2021	11 45	E-mail	Overleg over schadeafhandeling en LEAN-project	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
7	23-2-2021	14 34	E-mail	Kennismaking	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK en RVO
8	24-2-2021	11 49	E-mail	Reactie over schadeprotocol geothermie nav email EBN over geothermieprojecten	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EBN	EZK
9	26-2-2021	12 59	E-mail	Aangepaste input over schadeprotocol geothermie nav email EBN over geothermieprojecten	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EBN	EZK
10	26-2-2021	16 25	E-mail	Inplannen overleg met EBN over schadeafhandeling en LEAN-project	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EBN en EZK
11	3-3-2021	13 12	E-mail	Interne afstemming presentatie werkgroep Veiligheid en Schade LEAN	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
12	4-3-2021	10 40	E-mail	Mailwisseling met EBN over presentatie voor werkgroep	Deels openbaar	10.2.e	EBN	EZK
12a			Bijlage	Stappenplan bij schade door mijnbouw	Openbaar		EBN	EZK
13	15-3-2021	09 49	E-mail	Kennismaking werkgroep Veiligheid en Schade-aardwarmte Nieuwegein	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
14	15-3-2021	11 22	E-mail	Agenda voor werkgroep veiligheid en schade + twee links naar artikelen	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
15	15-3-2021	13 42	E-mail	Mail over presentatie mijnbouwschade als mogelijk gevolg van geothermie	Deels openbaar	10.2.e	EZK	Werkgroep Veiligheid en Schade
15a			Bijlage	Presentatie mijnbouwschade als mogelijk gevolg van geothermie	Openbaar		EZK	Werkgroep Veiligheid en Schade
16	15-3-2021	14 07	E-mail	Mail over link overleg en delen presentatie	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
17	19-3-2021	19 45	E-mail	Mailwisseling over schadeprotocol geothermie	Deels openbaar	10.2.e	EZK	Werkgroep Veiligheid en Schade
18	24-3-2021	13 12	E-mail	Mail van EZK aan bewonersgroep LEAN waarin wordt aangegeven dat we zsm de vragen zullen beantwoorden.	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
19	24-3-2021	13 40	E-mail	Interne afstemming over beantwoording vragen bewonersgroep LEAN over vaststelling beoordelingsgebied	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
20	24-3-2021	13 54	E-mail	Beantwoording vragen bewonersgroep LEAN over vaststelling beoordelingsgebied	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
21	24-3-2021	14 40	E-mail	Interne mailwisseling over schadeprotocol en overeenkomst geothermie in relatie tot project LEAN, nav mail provincie Utrecht	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	Provincie Utrecht	EZK
22	24-3-2021	21 54	E-mail	Reactie op mail bewonersgroep over afspraak met Vereniging Eigen Huis	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
23	25-3-2021	10 23	E-mail	Het delen van presentatie met bewonersgroep (Bijlage behorende bij dit document is identiek aan documentnummer 15a. Om te voorkomen dat er onnodige kopieën van eenzelfde document wordt meegestuurd, is dit document verwijderd.)	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
24	31-3-2021	11 36	E-mail	Mailwisseling over link voor digitaal gesprek met Vereniging Eigen Huis over schadeprotocol en overeenkomst geothermie	Deels openbaar	10.2.e	Vereniging Eigen Huis	EZK
25	31-3-2021	11 41	E-mail	Mailwisseling over afspraak met Vereniging Eigen Huis om te praten over schadeprotocol en overeenkomst geothermie	Deels openbaar	10.2.e	Vereniging Eigen Huis	EZK
26	7-4-2021	08 13	E-mail	Afstemming EZK over reactie aan gemeente Nieuwegein over uitnodiging aardwarmtelabs	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EZK
26a			Bijlage	Werk en denk mee tijdens twee aardwarmtelabs	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
27	7-4-2021	10 04	E-mail	Mailwisseling met gemeente Nieuwegein over aardwarmtelabs en bestuursrechtelijke rol van gemeente	Deels openbaar	10.2.e	Gemeente Nieuwegein	EZK
27b			Bijlage	Proceschema Lean	Openbaar		Gemeente Nieuwegein	EZK
28	7-4-2021	14 19	E-mail	Mailwisseling EZK over of deelname mogelijk is aan aardwarmtelabs NieuwegeinE36	Deels openbaar	10.2.e	Gemeente Nieuwegein	EZK
29	8-4-2021	08 39	E-mail	Mail EZK over mogelijke pilot bij nieuw aardwarmteproject naar aanleiding van gesprek met Vereniging Eigen Huis	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EZK
30	9-4-2021	16 45	E-mail	Mail EZK aan Gemeente Nieuwegein over deelname EZK aan aardwarmtelabs	Deels openbaar	10.2.e	Gemeente Nieuwegein	EZK
31	10-4-2021	13 04	E-mail	Mail artikel in Energiea over LEAN	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
32	12-4-2021	10 51	E-mail	Mailwisseling over onduidelijkheid deelname EZK aan aardwarmtelabs	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
33	12-4-2021	11 33	E-mail	Mailwisseling over of EZK wel of niet deelneemt in aardwarmtelabs gemeente Nieuwegein	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EZK
34	19-4-2021	15 42	E-mail	EZK stuurt reactie van één van de leden (bewoner) van werkgroep Veiligheid en Schade bij LEAN door op een antwoord van EZK op eerdere vragen	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EZK
34a			Bijlage	Mailwisseling met werkgroep Veiligheid en schade	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
35	22-4-2021	13 04	E-mail	Interne mailwisseling over uitzending Hofbar	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EZK
36	22-4-2021	16 41	E-mail	Interne mailwisseling over uitzending Hofbar 2	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EZK
37	22-4-2021	17 05	E-mail	Reactie van EZK op uitzending Hofbar	Deels openbaar	10.2.e	Werkgroep Veiligheid en Schade	EZK
38	23-4-2021	08 52	E-mail	Mail van bewonerscollectief over uitzending Hofbar en afstemming reactie vanuit EZK	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZK	EZK
39	25-5-2021	18 34	E-mail	Mailwisseling over het delen van de brief aan Vereniging Eigen Huis met bewonersgroep Nieuwegein	Deels openbaar	10.2.e	EZK	EZK
39a			Bijlage	Brief aan Vereniging Eigen Huis	Deels openbaar	10.2.e	EZK	Vereniging Eigen Huis
40	26-5-2021	08 49	E-mail	Mailwisseling met EBN over presentatie bewonersgroep Nieuwegein en delen brief aan Vereniging Eigen Huis	Deels openbaar	10.2.e	EBN	EZK
41	9-6-2021	13 42	E-mail	Input over schadeprotocol geothermie voor gesprek met wethouders Nieuwegein en Utrecht	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	Gemeente Nieuwegein	EZK
42	28-6-2021	09 06	E-mail	Antwoord van EZK op vraag van Geothermie NL waarom het concept schadeprotocol is gedeeld met een bewonerscollectief in Nieuwegein	Deels openbaar	10.2.e	Geothermie NL	EZK
43	30-6-2021	09 55	E-mail	Mail van EBN met het voorstel van de werkgroep Veiligheid en Schade uit Nieuwegein voor het aanpassen van artikel 8 in het schadeprotocol.	Deels openbaar	10.2.e	EBN	EZK
43a			Bijlage	Aanpassing artikel 8 in het schadeprotocol	Openbaar		EBN	EZK
44	6-7-2021	12 59	E-mail	Interne mailwisseling over wie beantwoording vraag van gemeente Nieuwegein op zich neemt	Deels openbaar	10.2.e	Gemeente Nieuwegein	EZK
45	8-7-2021	08 52	E-mail	Mail van EZK aan gemeente Nieuwegein met de laatste stand van zaken over het schadeprotocol geothermie	Deels openbaar	10.2.e	Gemeente Nieuwegein	EZK

Reeds openbare beleidsdocumenten geothermie*		
Soort document	Onderwerp	Linkverwijzing
Versterken		
Kamerstuk	Wetsvoorstel Wijziging van de Mijnbouwwet (aanpassing van het vergunningsstelsel voor opsporen en winnen van aardwarmte)	https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg_wetsvoorstelidetails&qrv_wetsvoorstel%3A35531
Internetconsultatie	Mijnbouwbesluit aanpassing vergunningstelsel aardwarmte	https://www.internetconsultatie.nl/mijnbouwbesluit_aardwarmte
Publicatie	Industiestandaard Duurzaam Geothermie Putontwerp	Industiestandaard Duurzaam Geothermie Putontwerp
Rapport	Onderzoek naar de verwerking van testwater afkomstig van geothermie	Onderzoek naar de verwerking van testwater afkomstig van geothermie (kasalsenergiebron.nl)
Presentatie	Testwater geothermie webinar presentatie 30 juni 2020	Microsoft PowerPoint - Testwater geothermie webinar presentatie 30 juni 2020 (new.pptx (kasalsenergiebron.nl))
Versnellen		
Kamerstuk	Deelname Energie Beheer Nederland (EBN) in geothermie	Deelname Energie Beheer Nederland (EBN) in geothermie Tweede Kamer der Staten-Generaal
Publicatie	Duurzame energie in Nederland-Scan aardwarmte	Duurzame energie in Nederland - SCAN aardwarmte
Publicatie	Rapporten Scan	SCAN NLOG
Rapport	Innovatie_Aardwarmte_inventarisatie_rapport_juni2021.pdf	Innovatie_Aardwarmte_inventarisatie_rapport_juni2021.pdf (geothermie.nl)
Publicatie	The Rijswijk Centre for Sustainable Geo-energy (RCSG) – A unique open innovation lab for improving geo-energy technologies	The Rijswijk Centre for Sustainable Geo-energy (RCSG) – A unique open innovation lab for improving geo-energy technologies.
Rapport	MMIP 4 Duurzame warmte en koude in de gebouwde omgeving (inclusief glastuinbouw) - versie 2 juli 2021.pdf (topsectorenergie.nl)	MMIP 4 Duurzame warmte en koude in de gebouwde omgeving (inclusief glastuinbouw) - versie 2 juli 2021.pdf (topsectorenergie.nl) blz. 61
Versnellen geothermie in gebouwde omgeving		
Rapport	Adviesrapport Geothermie in de gebouwde omgeving	Adviesrapport Geothermie in de gebouwde omgeving – EBN Kennisbank

* Op het ogenblik wordt gewerkt aan een breder risico beleid voor geothermie. Hierover zal in de komende maanden een brief naar de Tweede kamer gestuurd worden. Ter voorbereiding zijn vragen gesteld aan TNO. De antwoorden zijn vastgelegd in [age_2010.036_risicos_seismiciteit_geothermie.pdf \(nlog.nl\)](#). Daarnaast wordt gewerkt op basis van de nieuwste inzichten aan een update van de risicoanalyse standaard van Qcon (Framework voor seismiteit analyse bij geothermieprojecten Kas als Energiebron). Deze moet voor de inwerkingtreding van de geothermie wetgeving gereed zijn. Hierin zal specifiek aandacht zijn voor de effecten van het afgekoelde injectiewater op breuken en afdichtende lagen.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 november 2020 14:04
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e,

Maandag 16 november is mijn agenda nog helemaal leeg. Wat zou voor jou een handig moment zijn?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: maandag 9 november 2020 13:40
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Schadeprotocol aardwarmte

Hoi 10.2.e,

Dank voor je reactie.

Het lijkt mij ook fijn om kennis te maken waarop we elkaar zien. Gezien jouw deadlines van deze week, denk ik beter volgende week.

Heb jij misschien ruimte in je agenda op maandag of dinsdagmiddag?

Groeten,

10.2.e

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e or

Mob: +31 6 10.2.e

Werkdagen: 10.2.e

Energising the transition

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 30 oktober 2020 18:45
Aan: 10.2.e @ebn.nl>
Onderwerp: RE: Schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e,

Leuk dat je mailt. Ik zag je naam al voorbij komen in een stuk over LAAM. Laten we binnenkort eens digitaal kennismaken. Het lijkt me leuk om meer te horen over wat je bij EBN doet.

Dan ten aanzien van je vragen:

- Het lijkt me heel leuk en nuttig om een presentatie te geven bij het Technisch Platform Aardbevingen. De datum en tijd komen alleen niet goed uit. Ik heb volgende week vrij (vandaag mijn laatste werkdag), waardoor ik verwacht dat de week van 9 november erg druk gaat worden. Daarnaast heb ik die week ook een opleidingsdag en is op 12 november in de middag een AO. Is het misschien mogelijk dat ik de presentatie op een ander moment doe?
- Deze vraag heb ik uitstaan bij 10.2.e (die is heel oktober met verlof geweest). De laatste versie van het schadeprotocol die 10.2.e en ik hebben is van april 2020, maar ik denk dat 10.2.e beschikt over een nieuwere versie. Zodra er een nieuwe versie is zal deze besproken worden met de geothermisten. Het idee van 10.2.e was om dit mogelijk te bespreken tijdens de ALV van Dago op 10 december. Ik wil even met 10.2.e bespreken of dit haalbaar is.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>

Verzonden: donderdag 29 oktober 2020 17:02

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Schadeprotocol aardwarmte

Beste 10.2.e,

Van 10.2.e heb ik je naam en emailadres gekregen. Ik heb namelijk twee vragen aan je. Voordat ik die stel, zal ik mezelf kort introduceren. Mijn naam is 10.2.e. Ik werk bij EBN in het geo-energie team aan o.a. (het voorkomen van) seismiteit bij aardwarmte. 10.2.e

10.1.d

Dan mijn vragen.

Ten eerste. Op donderdag 12 november (9:30-11:30) hebben we de halfjaarlijkse bijeenkomst van het Technisch Platform Aardbevingen. Het TPA is een platform dat sinds 2002 bestaat om technische vragen te bespreken rondom geïnduceerde bevingen in Nederland. In dit platform nemen leden deel uit vele organisaties waaronder KNMI, Min EZK, EBN, TCBB, SodM, TNO, plus de gas- en geothermieoperators. We delen hier kennis en bespreken ontwikkelingen met betrekking tot geïnduceerde seismiteit in Nederland buiten het Groningen gasveld. Bij deze bijeenkomsten is de totstandkoming van de schadeprotocollen een terugkerend onderwerp. Ik wil jou vragen of jij een toelichting zou willen en kunnen geven over de stand van zaken rondom de schadeprotocollen zout en geothermie. En of je meer zou kunnen vertellen over de Commissie Mijnbouwschade: wie zitten in de commissie, hoeveel schades krijgen ze gemeld, hoe loopt de afhandeling, etc.? Jij zit hier natuurlijk dieper in, dus geef hier vooral je eigen invulling aan.

Ten tweede sprak ik gisteren 10.2.e van DAGO. Hij vertelde mij dat de DAGO-werkgroep die met EZK onderhandelt over het schadeprotocol geothermie in de zomer een aantal suggesties op het tekstvoorstel gedeeld heeft. Ik neem aan dat dit met 10.2.e is geweest. Hier heeft hij nog geen reactie op gekregen. Kan jij me vertellen jullie nog aanpassingen hebben gedaan in dit voorstel en wanneer het weer met de operators besproken kan worden?

Ik vraag dit vooral, omdat bijvoorbeeld bij het project LEAN (in Nieuwegein) de bewoners een schadeprotocol willen en nu voorstellen deze zelf op te stellen. Daar ben ik geen voorstander van, dus het zou fijn zijn om ze te kunnen laten zien wat er al is, zodat dat hopelijk een goede basis voor een gesprek is.

Ik hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

Mob: +31 6 10.2.e

Werkdagen: 10.2.e

EBN B.V. Daalsesingel 1, 3511 SV Utrecht. Registered office: Utrecht 14026250. VAT NL001726614B01. This e-mail and any attachments are strictly confidential and may be legally privileged. If you are not the intended recipient, please inform the sender 10.2.e [@ebn.nl](mailto:10.2.e@ebn.nl) immediately, do not copy or retain this e-mail, use its contents or disclose them to any unauthorized third party without consent.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 28 januari 2021 09:10
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: vragen schadeprotocol geothermie

Beste 10.2.e,

Hartelijk dank voor je vragen en opmerkingen. Fijn dat jullie naar het schadeprotocol hebben gekeken. Hieronder vind je in **groen** een reactie op de punten uit je e-mail. Mocht je naar aanleiding hiervan nog vragen of opmerkingen hebben, laat het dan gerust weten.

Hartelijke groet,

10.2.e

Directie Warmte & Ondergrond
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag |
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 T 070 10.2.e
 M 06 10.2.e
 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @woerden.nl>
Verzonden: maandag 14 december 2020 14:20
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: vragen schadeprotocol geothermie

Beste 10.2.e,

Van onze wethouder begrijp ik dat we vragen over de concept regeling voor schade vanwege bodembeweging door geothermieprojecten aan jou kunnen stellen. Van die gelegenheid maken we graag gebruik.

Ten eerste hebben we nog een vraag over het instellingsbesluit. Het is goed dat een onafhankelijke commissie de schade-afhandeling coördineert (Artikel 3 instellingsbesluit). Onafhankelijkheid is echter een breed begrip. Het perspectief van waaruit een persoon gewend is te kijken, is ook relevant. Heeft iemand bijvoorbeeld 20 jaar bij een operator gewerkt, of juist carrière gemaakt als aardwetenschapper bij een universiteit?

- Kunnen gemeenten adviesrecht krijgen over voordrachten voor commissieleden?

De leden van de Commissie Mijnbouwschade zijn bij Besluit van 5 juni jl. benoemd. Er zijn vier leden: oud rechter Rian Vogels (voorzitter van de Commissie Mijnbouwschade), Margriet Drijver met kennis en ervaring op sociaal-maatschappelijke kant vraagstukken, Siefko Slob als ingenieursgeoloog met expertise in gebouwconstructies en Piet van Staalduinen als expert op gebied van gebouwconstructies in relatie tot bodembeweging. Link naar het benoemingsbesluit: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-30339.html>

Ook positief is dat gemeenten betrokken blijven via de jaarlijkse evaluatie. (toelichting 1.4)

- Waarom is dit alleen in de toelichting vermeld en niet in artikel 7 van het instellingsbesluit?

De reden dat de stakeholders die betrokken worden bij de evaluatie niet genoemd worden in artikel 7 van het instellingsbesluit is dat het besluit relatief statisch is en stakeholders kunnen veranderen (denk bijvoorbeeld aan belangengroepen die nieuw ontstaan of worden opgeheven). In het instellingsbesluit is de algemene verplichting voor de minister opgenomen om de Commissie jaarlijks te evalueren. Daarbij betreft de minister alle betrokken partijen. Omdat gemeenten bij het concept schadeprotocol voor zoutwinning veel vragen hebben gesteld over of gemeenten betrokken worden bij de evaluatie, hebben we in de toelichting bij het schadeprotocol voor zoutwinning en het schadeprotocol voor geothermie extra verduidelijkt dat gemeenten hierbij betrokken zullen worden.

Protocollen

Een heikel punt blijft het bewijsvermoeden. In Groningen is het juridische uitgangspunt is dat schade het gevolg is van bodembeweging door gaswinning. In de rest van het land zal de commissie Mijnbouwschade bepalen of en hoeveel van de schade kan worden toegerekend aan mijnbouwactiviteiten. De redenering is dat dit kan omdat er buiten Groningen weinig sprake is van bodembeweging. Wat hier nog wordt genegeerd is dat er wel onduidelijkheid kan zijn over oorzaak van een schade als er twee mijnbouwbedrijven actief zijn in een gebied. Denk aan een gasbedrijf en een geothermiebedrijf.

- Kan de commissie de verantwoordelijkheid voor de schade verdelen over twee bedrijven, als niet is vast te stellen wie de bodembeweging heeft veroorzaakt? Tijdens het bestuurlijk overleg is dit bevestigd, maar het staat nog niet op papier.

De Commissie Mijnbouwschade zal in een dergelijk geval de verschillende oorzaken van de schade laten onderzoeken. In het geval dat de schade veroorzaakt is door beide mijnbouwbedrijven, dan zal de Commissie Mijnbouwschade in haar advies aangeven in hoeverre de schade aan welke partij toerekenbaar is en vervolgens adviseren welke schadevergoeding door welk bedrijf betaald moet worden. Als niet is vast te stellen dat de schade veroorzaakt is door bodembeweging die het gevolg is van mijnbouwactiviteiten, dan zal de Commissie Mijnbouwschade geen schadevergoeding door mijnbouwbedrijven adviseren. Wel probeert de Commissie Mijnbouwschade in deze gevallen te achterhalen wat wel de mogelijke oorzaak van schade is, met als doel de schademelder te ontzorgen.

Protocol Geothermie

Het protocol voor geothermie is identiek aan dat voor olie en gas, behalve de optie om in onderling overleg (tussen gedupeerde en mijnbouwonderneming) een schikking te treffen. Dit kan leiden tot een snelle afhandeling en dat is prettig. Belangrijk is dat het aanbieden van die mogelijkheid vanuit de commissie gebeurt. In het gesprek, de onderhandeling, tussen ondernemer en gedupeerde kan er vervolgens desalniettemin sprake zijn van powerplay vanuit de onderneming. Gedupeerden kunnen zich klemgezet voelen.

- Hoe wordt geborgd dat voor gedupeerden duidelijk is dat ze altijd de onderhandeling met de (geothermie)ondernemer kunnen staken en de zaak (alsnog) in handen kunnen leggen van de commissie?

Dit moet nog nader uitgewerkt worden, maar wij delen jullie punt dat schademelders zich niet klemgezet moeten voelen. Het informele gesprek is nadrukkelijk bedoeld als optie voor de schademelder, maar geen verplichting. Schademelder moet vooraf duidelijk geïnformeerd worden over de mogelijkheid om op ieder moment uit het informele gesprek te stappen.

We horen het graag, met vriendelijke groeten,

10.2.e

10.2.e

10.2.e

06-10.2.e

Niet aanwezig 10.2.e .

De gemeenten Oudewater en Woerden werken samen.

De organisatie van Woerden werkt voor beide zelfstandige gemeenten

Kijk op www.oudewater.nl of op www.woerden.nl of bel 14 0348

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: maandag 1 februari 2021 13:07
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e,

Sindsdien zijn er geen nieuwe ontwikkelingen. We zijn op dit moment nog de binnengekomen reacties van DAGO en gemeenten (volgens mij alleen gemeente Woerden) aan het bestuderen. Vervolgstap is dat we een nieuwe versie zullen voorleggen aan DAGO.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: maandag 1 februari 2021 12:32
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e,

Ik ben gevraagd om een korte notitie te schrijven voor een bestuurlijk overleg (provincie, gemeentes) voor het project LEAN (van Warmtebron Utrecht in Nieuwegein).

Zij willen daarbij weten wat het schadeprotocol in wording inhoudt en wat de stand van zaken is.

Een week of drie geleden spraken wij elkaar hierover. Zijn er sindsdien nog ontwikkelingen geweest die goed zijn om te melden aan deze bestuurders?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 18 januari 2021 14:42
Aan: 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e @ebn.nl>
Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e,

Sorry, ben het stuk helemaal vergeten op te sturen. Hierbij alsnog. Hoor het graag als jullie nog opmerkingen hebben.

Hartelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: maandag 18 januari 2021 14:39
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Hoi 10.2.e,

Zou jij ons nog de laatste versie van het schadeprotocol aardwarmte kunnen toesturen?

Hartelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 14 december 2020 16:47

Aan: 10.2.e @ebn.nl>

CC: 10.2.e @ebn.nl>

Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e ,

Donderdag 7 januari van 12-13 uur komt voor mij het beste uit. Zullen we dat moment doen? Hebben jullie een voorkeur voor Microsoft Teams of Webex? Voor mij zijn beide prima, maar ik kan alleen uitnodigingen versturen voor Webex

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>

Verzonden: maandag 14 december 2020 16:20

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

CC: 10.2.e @ebn.nl>

Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Hoi 10.2.e ,

Mijn collega 10.2.e wil ook graag aansluiten.

Zou jij kunnen op:

Ma 4 jan 9-11 uur of 13-15 uur

Di 5 jan 9-12 uur of na 14 uur

Do 7 jan 9-10 of 12-13 uur

Laten we er een uur voor inplannen, dit zijn de tijdsblokken die vrij zijn in onze agenda's.

Wat ons betreft staat op de agenda:

- Kennismaking
- Stand van zaken schadeprotocol
- Rol van EBN voor toekomstige projecten
- Interpretatie SBR-normering door Commissie Mijnbouwschade
- Roep op schadefonds (door bezorgde burgers)

Hartelijke groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: donderdag 10 december 2020 15:04

Aan: 10.2.e @ebn.nl>

Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e ,

Eerder op de dag is lastig. Zullen we dan begin januari doen?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>

Verzonden: donderdag 10 december 2020 14:49

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Hoi 10.2.e,

Ik blijk dat ik je dubbel geboekt heb in mijn agenda...

Kan je misschien ook nog eerder op de dag? Of zullen we het anders over de kerstvakantie heen tillen?

Groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: maandag 7 december 2020 11:14

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Hoi 10.2.e,

Dat is prima! Ik kan tot 12 uur,

Buiten reikwijdte

Zal je een uitnodiging sturen.

Groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 7 december 2020 10:58

Aan: 10.2.e @ebn.nl>

Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e,

Buiten reikwijdte

Komt vrijdag 18 december om 11:15 uur uit?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>

Verzonden: maandag 7 december 2020 10:47

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Beste 10.2.e,

Ik ben weer in de lucht.

Zou het jou volgende week nog uitkomen om kennis te maken?

Hartelijke groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 16 november 2020 09:01
Aan: 10.2.e @ebn.nl>
Onderwerp: RE: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Ha 10.2.e,

Buiten reikwijdte

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: maandag 16 november 2020 08:35
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Kennismaking & SvZ schadeprotocol aardwarmte

Hoi 10.2.e,

Buiten reikwijdte, dus kan helaas niet met je kennismaken vanmiddag.
Zal een nieuwe datum plannen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
10.2.e

Mob: +31 6 10.2.e

Werkdagen: 10.2.e

EBN B.V. Daalsesingel 1, 3511 SV Utrecht. Registered office: Utrecht 14026250. VAT NL001726614B01. This e-mail and any attachments are strictly confidential and may be legally privileged. If you are not the intended recipient, please inform the sender 10.2.e n@ebn.nl) immediately, do not copy or retain this e-mail, use its contents or disclose them to any unauthorized third party without consent.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 22 februari 2021 15:11
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: RE: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Ha 10.2.e,
 11.1

[Redacted content]

Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 22 februari 2021 15:01
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Ha 10.2.e ,

11.1

[Redacted content]

Kan jij je vinden in deze lijn?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 22 februari 2021 12:29
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Collega's,

Ik wil mij hiervoor best inzetten richting de collega's bij RVO en bij SDE+ en natuurlijk de zaken waar we zelf over gaan (schadeprotocol en schadefonds) helpen verduidelijken. Zouden jullie kunnen aangeven bij de genoemde projecten wat er nodig is van de kant van EZK om deze projecten niet te laten stranden ?

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>

Verzonden: maandag 22 februari 2021 10:42

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

CC: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Beste 10.2.e,

Zoals vorige week tijdens het mijnbouwoverleg afgesproken, hierbij een compacte tekst die de primaire problematiek beschrijft rond drie geothermie-projecten die in het zicht van de haven dreigen te stranden. Het zijn drie projecten in de G.O. die ook het meest vergesloofd zijn. Ik heb de tekst zodanig opgesteld dat jij deze eenvoudig kunt delen binnen het ministerie.

Buiten reikwijdte

Dank voor jullie aandacht en hulp.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

EBN B.V.

+31 6 10.2.e

www.allesoveraardwarmte.nl

Het ontwikkelen van geothermie-projecten in de gebouwde omgeving is om een aantal redenen lastig. Deze knelpunten en oplossingen worden binnenkort in het kader van het Versnellingsstraject Geothermie breder gedeeld. Echter een drietal projecten loopt nu tegen deze structurele knelpunten aan en dreigen daardoor in het zicht van de haven te stranden. De partners in elk van deze projecten moeten in de komende maanden een investeringsbeslissing nemen. Daarmee zijn deze projecten voorbeelden en "vlaggenscheppen" voor de toepassing van geothermie in de gebouwde omgeving. De deelname van EBN zorgt voor een goed en objectief inzicht in deze projecten.

Het gaat hier om de volgende projecten:

1. **Leeuwarden** (project GCL), een samenwerking tussen Shell, Ennatuurlijk (warmtebedrijf) en EBN, waarin zowel een geothermiebron (door GCL) als een nieuw warmtenet met klanten (door Ennatuurlijk) wordt gerealiseerd.
2. **Delft** (project GTD), een samenwerking tussen Geomec Hydreco, TU Delft, Shell en EBN, waarin een groot research-project van de TU gecombineerd wordt met warmtelevering aan TU Delft en een nog aan te leggen warmtenet in Delft Zuid.
3. **Nieuwegein/Utrecht** (project LEAN), een samenwerking tussen Engie, Huisman (boorbedrijf), Eneco, TNO en EBN, waarin warmte wordt geleverd aan het bestaande warmtenet van Eneco in Utrecht/Nieuwegein

Knelpunten:

1. Leeuwarden:

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

2. Delft:

Buiten reikwijdte

3. Nieuwegein/Utrecht:

- a. Alhoewel het project de afgelopen jaren voortvarend verliep en support heeft bij het College van B&W, loopt het project nu aan tegen weerstand van burgers.
- b. Zij maken zich (vooral) zorgen over het ontbreken van een degelijke schaderegeling, wanneer onverhoopt toch (grote) schade ontstaat; inderdaad is dit niet voldoende goed geregeld in de geothermie-sector, waar relatief kleine project-b.v.'s de projecten uitvoeren.
- c. Het ontbreken van een schadefonds en schadeprotocol voor geothermie heeft ertoe geleid dat het College de besluitvorming rond het project vooralsnog *on hold* heeft gezet.
- d. Zonder deze lokale support kan het project niet worden uitgevoerd en zal het project stoppen.

In alle bovenstaande projecten zien de partners het belang van de “vlaggenschip-projecten” en zijn bereid risico’s te nemen. Echter wordt ook gekeken naar het Rijk voor extra inspanning en ondersteuning om de projecten in een veilige haven te brengen

P.S. Voor de projecten in Leeuwarden en Delft is vanuit resp. Shell en TU Delft inmiddels ook bestuurlijk contact geweest met 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: dinsdag 23 februari 2021 09:03
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: LEAN-project en schadeafhandeling

Ha 10.2.e,

Wij kunnen het wel even samen hebben over Nieuwegein.

En laten we de datumvoorstellen van 10.2.e dan gebruiken voor het meer algemene gesprek over schadebetaling, waarbij ook 10.2.e en 10.2.e aansluiten.

Enkele opties voor Nieuwegein (kies er maar max een uurtje uit, meer is niet nodig):

- Ma 1 maart 9-11
- Ma 1 maart 14-17
- Di 2 maart 14.30-16
- Do 4 maart 10.30-11.30 of einde dag na de TPA (*ben jij hiervoor trouwens nog gevraagd door 10.2.e om een toelichting te geven op de ontwikkelingen rond het schadeprotocol en de Commissie Mijnbouwschade?*)
- Ma 8 maart (alleen niet tussen 10-10.30)

Groeten,
 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 22 februari 2021 17:05
Aan: 10.2.e @ebn.nl>
CC: 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e @ebn.nl>
Onderwerp: RE: LEAN-project en schadeafhandeling

Ha 10.2.e,

Van 10.2.e heb ik vandaag wat datumopties doorgekregen om verder te praten over LEAN in relatie tot het schadeprotocol. Misschien dat we dan ook deze onderwerpen gelijk kunnen bespreken? @10.2.e: is dat mogelijk?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: maandag 22 februari 2021 17:01
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e @ebn.nl>
Onderwerp: RE: LEAN-project en schadeafhandeling

Hoi 10.2.e,

Ik kom nog even bij je terug op het project Lean, want wil graag een aantal dingen met de bespreken:

1. 15 maart is een volgende bijeenkomst van de werkgroep Veiligheid & Schade. Een werkgroep van [Nieuwegeinse burgers](#), de gemeente Nieuwegein en Warmtebron Utrecht. De vraag is gekomen vanuit deze werkgroep of jij hier een update zou kunnen geven van de vorderingen van het schadeprotocol.

Als je dit kan en wil doen, dan lijkt het me goed om dit samen voor te bereiden, zodat je weet wat voor vragen je kan verwachten.

2. Ook hebben de werkgroepleden gevraagd of ze (onder embargo) het schadeprotocol zoals dat er nu ligt mogen inzien.

We zouden dit kunnen zien als een praktijktoets van het protocol, dus het lijkt mij wel een interessant voorstel.

3. Ook de gemeente Nieuwegein (10.2.e) wil graag met jou sparren over het schadeprotocol. Zij zullen het hebben van een schadeprotocol opnemen in hun toetsingscriteria voor een aardwarmteproject in de gemeente. Kan ik jou in contact brengen met 10.2.e?
4. Het lijkt erop dat schade tgv trillingen te verzekeren is. 11.1

5. Daarnaast blijft er vanuit de operators en de burgers een roep om een nationaal schadefonds. Het waarborgfonds (als aardwarmte daar al in opgenomen wordt) komt pas in actie als de vergunninghouder failliet is. 11.1

Wanneer zou jij hierover kunnen sparren?

Hartelijke groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 12 februari 2021 09:24

Aan: 10.2.e @ebn.nl>

CC: 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e, 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e @ebn.nl>

Onderwerp: RE: LEAN-project en schadeafhandeling

Ha 10.2.e,

Dank je wel voor de toelichting! Goed om te weten dat dit speelt. Hopelijk kunnen we snel met de sector tot overeenstemming komen voor het schadeprotocol, zodat dit zorgen kan wegnemen.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>

Verzonden: donderdag 11 februari 2021 17:10

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

CC: 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e, 10.2.e @ebn.nl>; 10.2.e @ebn.nl>

Onderwerp: RE: LEAN-project en schadeafhandeling

Hoi 10.2.e,

Vanuit de gemeenteraad worden inderdaad eisen gesteld aan schadeafhandeling van mogelijke seismiciteit. Bewoners en gemeenteraadsleden vinden het een groot gemis dat er geen helder schadeprotocol is. Met Groningen in het achterhoofd willen zij er zeker van zijn dat schade ook betaald kan worden. En als er wel een beving optreedt die schade veroorzaakt, de schademeldingen goed in behandeling worden genomen én dat er zekerheid is over de afhandeling van de schades.

De Nieuwegeinse gemeenteraad heeft recent vastgelegd dat zij in aardwarmte een realistische optie zien voor verduurzaming van hun warmtevoorziening. Om een voorstel van een initiatiefnemer te beoordelen gaan ze een afwegingskader vastleggen voor een aardwarmteproject in hun gemeente. Wij hebben van het project gehoord dat er recent is vastgelegd dat er pas een voorstel in behandeling wordt genomen als er een schadeprotocol ligt.

Versnellen van het schadeprotocol aardwarmte zou dus heel fijn zijn voor dit project en misschien voor nog meer projecten in de gebouwde omgeving. Daarnaast speelt de zorg over het kunnen betalen van schades. Dus laten we daar – samen met Geothermie Nederland met het oog op gezamenlijke verantwoordelijkheid – over nadenken.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e <[redacted]@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 9 februari 2021 14:22

Aan: 10.2.e <[redacted]@ebn.nl>; 10.2.e <[redacted]@ebn.nl>;

10.2.e <[redacted]@ebn.nl>

cc: 10.2.e <[redacted]@ebn.nl>

Onderwerp: LEAN-project en schadeafhandeling

Hallo 10.2.e,

Onlangs ving ik wat (merkwaardige) geruchten op over het LEAN project, namelijk dat dit project mogelijk wordt stilgelegd omdat er geen goede mogelijkheid van schadeafhandeling zou zijn. Herkennen jullie dit? Klopt het dat er bij het LEAN-project zorgen zijn over mogelijke schade en de afhandeling daarvan?

Mochten er zorgen zijn, dan zijn we vanuit EZK uiteraard bereid om nader toe te lichten hoe de aansprakelijkheid wettelijk is geregeld en hoe we met de sector in gesprek zijn om aardwarmte ook onder de werking van de Commissie Mijnbouwschade te laten vallen.

Groet,

10.2.e

Directie Warmte & Ondergrond
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag |
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

T 070 10.2.e

M 06 10.2.e

10.2.e <[redacted]@minezk.nl>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

EBN B.V. Daalsesingel 1, 3511 SV Utrecht. Registered office: Utrecht 14026250. VAT NL001726614B01. This e-mail and any attachments are strictly confidential and may be legally privileged. If you are not the intended recipient, please inform the sender (10.2.e [REDACTED]@ebn.nl) immediately, do not copy or retain this e-mail, use its contents or disclose them to any unauthorized third party without consent.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 23 februari 2021 11:45
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: LEAN-project en schadeafhandeling

Hallo 10.2.e,

Klopt. Ik heb dan al een afspraak staan. Laten we dan de volgende dag even met elkaar bellen.

Groet,
 10.2.e

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows 10

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 23 februari 2021 10:57
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: LEAN-project en schadeafhandeling
Wanneer: maandag 1 maart 2021, 16:00 - 16:30
Locatie: Webex-uitnodiging is verstuurd

Ha 10.2.e,

Volgens mij heb jij op dit moment al iets in je agenda staan, maar mocht je erbij willen zijn dan ben je natuurlijk van harte welkom.

Groet,

10.2.e

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 23 februari 2021 10:54
Aan: 10.2.e
Onderwerp: LEAN-project en schadeafhandeling
Tijd: maandag 1 maart 2021 16:00-16:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: Webex-uitnodiging is verstuurd

Beste allen,

Hierbij een voorstel voor een overleg om met elkaar over het LEAN-project en schadeafhandeling te spreken. Hierbij alvast een paar punten namens EBN om tijdens het overleg te bespreken. Er wordt ook nog een breder overleg ingepland over geothermie en schadeafhandeling, waarbij ook 10.2.e en 10.2.e van EBN aanwezig zijn.

1. 15 maart is een volgende bijeenkomst van de werkgroep Veiligheid & Schade. Een werkgroep van [Nieuwegeinse burgers](#), de gemeente Nieuwegein en Warmtebron Utrecht. De vraag is gekomen vanuit deze werkgroep of EZK hier een update zou kunnen geven van de vorderingen van het schadeprotocol.

2. Ook hebben de werkgroepleden gevraagd of ze (onder embargo) het schadeprotocol zoals dat er nu ligt mogen inzien.
3. Ook de gemeente Nieuwegein (10.2.e) wil graag met EZK sparren over het schadeprotocol. Zij zullen het hebben van een schadeprotocol opnemen in hun toetsingscriteria voor een aardwarmteproject in de gemeente.

Groet,

10.2.e

10.2.e

Onderwerp: Kennismaking
Locatie: Webex-uitnodiging is verstuurd

Begin: wo 24-2-2021 13:30
Einde: wo 24-2-2021 14:00
Tijd weergegeven als: Voorlopig

Terugkeerpatroon: (geen)

Vergaderingsstatus: Nog niet gereageerd

Organisator: 10.2.e
Verplichte deelnemers: 10.2.e

Hallo 10.2.e,

Vandaag hebben 10.2.e en ik elkaar even kort gesproken over het LEAN project en schadeafhandeling. 10.2.e is vanuit RVO betrokken bij de innovatiegelden voor dit project (ik hoop dat ik het zo goed zeg, 10.2.e) en loopt daar tegen een aantal uitdagingen aan. Ook kwam ter sprake dat 10.2.e door wat personele wisselingen binnen EZK geen aanspreekpunt meer bij het ministerie heeft voor dit project. Het leek ons een goed idee om met zijn drieën een keer nader kennis te maken. Komt dit moment gelegen?

Groet,

10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: woensdag 24 februari 2021 11:49
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Ha 10.2.e,
 Hartelijk dank. Ik ben het eens met jouw suggesties.
 11.1

Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 24 februari 2021 09:11
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein
 Ha 10.2.e,
 Hierbij mijn input voor Nieuwegein/Utrecht (LEAN). Ik stuur dit even alvast naar jou, zodat we dit samen met de input uit jouw team kunnen samenvoegen voordat het naar 10.2.e gaat.
 Groet,
 10.2.e

Nieuwegein/Utrecht (LEAN)

- 11.1

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 22 februari 2021 12:29
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Reeds beoordeeld in dit W

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 26 februari 2021 12:59
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Ha 10.2.e,
 Dank! 10.2.e is voor de andere projecten al telefonisch goed gebriefd, dus geen verdere aanvullingen.
 Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 24 februari 2021 14:14
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein
 Ha 10.2.e,
 Naar aanleiding van ons gesprek heb ik de tekst nog iets aangepast:
Nieuwegein/Utrecht (LEAN)

- 11.1

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 24 februari 2021 11:49
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Geothermie-projecten Leeuwarden, Delft, Nieuwegein

Reeds beoordeeld in dit Web-verzoek

Van: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minezk.nl](mailto:[redacted]@minezk.nl)>

Verzonden: woensdag 24 februari 2021 09:11

Aan: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minezk.nl](mailto:[redacted]@minezk.nl)>

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek

Reeds in dit Wob-verzoek beoordeeld

[Redacted text block containing multiple lines of information, likely a list or table of results, with varying indentation levels.]

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: vrijdag 26 februari 2021 16:25
Aan: 10.2.e
 10.2.e
Onderwerp: RE: LEAN-project en schadeafhandeling

Beste 10.2.e, ik heb helaas een andere meeting op dit tijdstip. Mocht die eerder klaar zijn (ik verwacht het niet) dan kan ik aanhaken.

Als je nog ruimte zou hebben op een ander tijdstip ergens tussen 11 uur en half 4, dan kan ik probleemloos aanhaken. Anders hoor ik via 10.2.e wel een update.

Groet,
 10.2.e

-----Original Appointment-----

From: 10.2.e @minezk.nl>
Sent: dinsdag 23 februari 2021 10:54
To: 10.2.e
Subject: LEAN-project en schadeafhandeling
When: maandag 1 maart 2021 16:00-16:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna.
Where: Webex-uitnodiging is verstuurd

Reeds beoordeeld in dit Web-verzoek

Reeds beoordeeld in dit Web-verzoek

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 3 maart 2021 13:12
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Verzoek presentatie werkgroep Veiligheid en Schade (LEAN-project)

Ha 10.2.e ,

Leuk! Lijkt me goed om hier iets voor in te plannen. Ik zal alvast doorgeven aan de werkgroep dat we bereid zijn een presentatie te geven en prik iets in onze agenda's voor de voorbereiding.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 3 maart 2021 13:10
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek presentatie werkgroep Veiligheid en Schade (LEAN-project)

Hoi 10.2.e ,

Yes, had het gezien! 10.2.e en ik zouden hier vandaag even over afstemmen, maar als jullie al hebben overlegd dan lijkt me dat prima. 😊

Ik weet beperkt hoe het nu wordt getoetst, dus ik ga even bellen met de collega's van vergunningverlening om dat op te halen.

Hoe wil je het verder aanpakken? Even iets inplannen?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 3 maart 2021 12:58
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Verzoek presentatie werkgroep Veiligheid en Schade (LEAN-project)

Ha 10.2.e ,

Zie onderstaande mailwisseling. Vanuit EZK hebben we het verzoek gekregen om een presentatie te geven voor werkgroep Veiligheid en Schade bij het LEAN-project. Ik sprak hier net nog even telefonisch over met 10.2.e . Zij gaf aan dat jij vooral bezig bent met regelgeving rond financiële capaciteit en dat het mogelijk voor jou leuk zou zijn om samen met mij de presentatie te doen. Lijkt je dit wat? Zo niet, dan pakken 10.2.e en ik dit samen op.

Daarnaast nog een aanvullende vraag. Weet jij ook hoe we op dit moment bij geothermie toetsen op financiële capaciteit? Zo niet, dan is het denk ik handig om voorafgaand aan de presentatie daarover input op te halen bij collega's.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 1 maart 2021 18:18

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: Verzoek presentatie werkgroep Veiligheid en Schade (LEAN-project)

Hoi 10.2.e,

Ik vind het sowieso leuk. Even afstemmen met de collega's.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
Cluster Mijnbouwbeleid

.....
T 070 10.2.e

.....
Werkzaam 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: maandag 1 maart 2021 17:42

Aan: 10.2.e

Onderwerp: Verzoek presentatie werkgroep Veiligheid en Schade (LEAN-project)

Hallo 10.2.e

10.2.e en ik hebben net met EBN gesproken over de zorgen rondom schadeafhandeling bij het LEAN-project. Op 15 maart is er een volgende (digitale) bijeenkomst van de werkgroep Veiligheid & Schade, een werkgroep van Nieuwegeinse burgers/BAN, de gemeente Nieuwegein en Warmtebron Utrecht. EBN heeft gevraagd of EZK tijdens deze bijeenkomst iets zou willen vertellen over het beleid/de regelgeving rondom schade. Het gaat dan in het bijzonder over:

- Wat is er nu en wordt er in de toekomst geregeld rondom toets op financiële capaciteit voor operator bij vergunning?
- Wat is er nu en wordt er in de toekomst geregeld rondom schadeafhandeling (incl. waarborgfonds)?

Over het tweede onderwerp zou ik de presentatie kunnen geven, maar over het eerste onderwerp weet ik (nog) niet zoveel. Vind iemand van jullie het leuk om samen met mij de presentatie te geven? Hieronder vinden jullie ter info nog wat informatie over de werkgroep.

Groet,

10.2.e

Achtergrondinformatie over werkgroep Veiligheid en Schade

- De werkgroepbijeenkomst is 15 maart van 14.00-15.30 via Teams.
- Aanwezig zijn:
  - 10.2.e – Huisman
  - 10.2.e – gemeente Nieuwegein
  - 10.2.e – omgevingsmanager Warmtebron Utrecht
  - 10.2.e – BAN
  - 10.2.e – BAN
  - 10.2.e – burger Nieuwegein (niet bij BAN betrokken)
  - 10.2.e – EBN
- Link naar website BAN: <http://www.ban-groep.nl/index.htm>

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: donderdag 4 maart 2021 10:40
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Stappen schademelding / werkgroep Lean

Hoi 10.2.e,

Fijn dat jullie samen komen.

De vergadering duurt 1,5 uur. Ik verwacht dat er twee hoofdonderwerpen zijn: verzekeren en schadeafhandeling. Dus reken op 30 minuten voor dit onderwerp. Je hoeft niet een hele uitgebreide presentatie te maken hoor; je kan wel redelijk veel vragen verwachten tijdens je verhaal, dus dan is de tijd zo gevuld.

10.2.e, begrijp ik goed van je LinkedIn dat jij aan de mijnbouwregeling werkt?

Groeten,
 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 3 maart 2021 13:15
Aan: 10.2.e @ebn.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Stappen schademelding / werkgroep Lean

Ha 10.2.e,

Ik heb het even intern besproken met collega's. Samen met 10.2.e kan ik een presentatie geven. Hoeveel tijd is hier ongeveer voor beschikbaar?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @ebn.nl>
Verzonden: maandag 1 maart 2021 16:57
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Stappen schademelding / werkgroep Lean

Reeds beoordeeld in dit Web-verzoek

EBN B.V. Daalsesingel 1, 3511 SV Utrecht. Registered office: Utrecht 14026250. VAT NL001726614B01. This e-mail and any attachments are strictly confidential and may be legally privileged. If you are not the intended recipient, please inform the sender **10.2.e** [@ebn.nl](mailto:10.2.e@ebn.nl)) immediately, do not copy or retain this e-mail, use its contents or disclose them to any unauthorized third party without consent.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Hoe verloopt een schademelding?

Stappenplan bij schade door mijnbouw - huidige werkwijze

Burger stelt mijnbouwonderneming aansprakelijk voor schade		
Mijnbouwonderneming onderzoekt de schade en geeft aan of en zo ja, hoeveel, schadevergoeding zij uitkeren aan de burger		
Akkoord:	Niet akkoord:	
Mijnbouwonderneming betaalt schadevergoeding aan burger	Burger vraagt advies aan tcbb. Kosten €90 (krijg je terug indien uit advies hogere schadevergoeding komt dan door mb-onderneming geboden) Tcbb: <ul style="list-style-type: none"> - onderzoekt verband tussen bodembeweging en mb-activiteit; - stelt voorlopig advies op, inclusief bij aangetoond verband hoogte van schadebedrag - tcbb stuurt voorlopig advies naar burger én mb-onderneming - na reacties stelt tcbb definitief advies op 	
	Akkoord:	Niet akkoord door mb-onderneming:
	Mijnbouwonderneming betaalt schadevergoeding	Burger kan naar rechter

Stappenplan bij schade door mijnbouw - toekomstige werkwijze

Burger dient schademelding in bij Commissie Mijnbouwschade (CM) CM onderzoekt de schade en bepaalt schadevergoeding. Deelt conceptadvies met burger en mijnbouwonderneming. Burger kan zienswijze indienen op conceptadvies CM stelt definitief advies op
---

Akkoord door burger:	Niet akkoord door burger:
Mijnbouwonderneming betaalt schade	Burger kan naar rechter
NB Mijnbouwonderneming heeft geen mogelijkheid tot niet akkoord gaan	

10.2.e

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 09:49
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Re: Werkgroep Veiligheid en Schade - aardwarmte Nieuwegein

Ok dank, uitnodiging is uit. Tot zo

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Datum: maandag 15 maart 2021 om 09:36
Aan: 10.2.e @minezk.nl>, 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Onderwerp: RE: Werkgroep Veiligheid en Schade - aardwarmte Nieuwegein

Ha 10.2.e ,

Tussen 10:30 en 12:00 uur zou voor mij ook mogelijk zijn.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 09:30
Aan: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Werkgroep Veiligheid en Schade - aardwarmte Nieuwegein

10.2.e ,

Prima idee om kennis te maken. Ik weet niet hoe 10.2.e zit qua tijd, maar ik kan tussen 10:30 en 12:00 even bellen.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Verzonden: zondag 14 maart 2021 21:01
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Werkgroep Veiligheid en Schade - aardwarmte Nieuwegein

Dag 10.2.e ,

Zie onder. Super dat jullie morgen kunnen en willen aanschuiven. Ook een beetje raar dat we elkaar nog niet hebben gesproken. Mochten jullie morgen voor 14.00u nog even willen kennismaken en voorspreken, dan zou dat voor mij kunnen. Laat maar weten of jullie bijvoorbeeld nog en half uurtje willen afspreken, dan schiet ik wat in.

Groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e <@wesselinkvanzijst.nl>

Datum: zondag 14 maart 2021 om 20:54

Aan: "10.2.e <@nieuwegein.nl>, 10.2.e <@gmail.com>, 10.2.e <@hotmail.com>, 10.2.e <@huisman-nl.com>, "10.2.e <@ebn.nl>, 10.2.e <@planet.nl>, 10.2.e <@minezk.nl>, "10.2.e <@minezk.nl>

Onderwerp: Werkgroep Veiligheid en Schade - aardwarmte Nieuwegein

Dag allen,

Morgenmiddag spreken we elkaar voor de werkgroep Veiligheid en Schade. Het wordt een iets andere bespreking dan normaal, want we hebben twee gasten voor in ieder geval deel 1. 10.2.e heeft 10.2.e gevraagd of ze namens het Ministerie van Economische Zaken een keer wilden aanschuiven bij ons voor een toelichting op de stand van zaken van een landelijk schadeprotocol geothermie. We zijn heel blij dat 10.2.e en 10.2.e morgen kunnen.

Zoals we in de voorbereiding hebben besproken staan er drie punten op de agenda:

- Het thema schade en geothermie: inhoud, stand van zaken vervolg landelijk schadeprotocol (10.2.e)
- het thema verzekeren aardbevingen: mogelijkheden, vervolgvragen en afspraken (10.2.e)
- Overige acties uit het werkdocument

Tot morgen,

Groeten, 10.2.e

Vriendelijke groet,

10.2.e
10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 11:22
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Re: Werkgroep Veiligheid en Schade - aardwarmte Nieuwegein

Dag allen,

Ter voorbereiding van vanmiddag heb ik nog twee aanvullingen:

- [https://www.rtvoost.nl/nieuws/1497578/Gemeenten-en-burgercomites-in-het-noordoosten-willen-nieuwe-mijnbouwwet o.a. over bewijslastverdeling, met dank aan 10.2.e voor het doorsturen](https://www.rtvoost.nl/nieuws/1497578/Gemeenten-en-burgercomites-in-het-noordoosten-willen-nieuwe-mijnbouwwet-o.a.-over-bewijslastverdeling,-met-dank-aan-10.2.e-voor-het-doorsturen)
 - <https://www.ebn.nl/nieuws/geothermie-nederland-en-ebn-lanceren-industriestandaard-duurzaam-putontwerp/>
 Hier hebben we het over gehad, 10.2.e heeft het kort toegelicht

Tot zo
 groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Datum: zondag 14 maart 2021 om 20:54
Aan: "10.2.e @nieuwegein.nl", 10.2.e >, 10.2.e @huisman-nl.com>, 10.2.e @ebn.nl>, 10.2.e @minezk.nl>, 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Werkgroep Veiligheid en Schade - aardwarmte Nieuwegein

Reeds beoordeeld in dit Web-verzoek

10.2.e

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 13:42
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e)
Onderwerp: Re: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Ah, dank. Houd ik die achter de hand.

Groeten, 10.2.e

Van: "10.2.e" @minezk.nl>
Datum: maandag 15 maart 2021 om 13:41
Aan: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
CC: "10.2.e" @minezk.nl>
Onderwerp: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Hoi 10.2.e,

Mocht het straks onverhoopt misgaan met schermdelen (wij hebben MS teams pas sinds afgelopen vrijdag), dan heb je voor de zekerheid alvast de presentatie.

Tot straks.

Groet,

10.2.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Directoraat-Generaal Klimaat & Energie
 Directie Warmte & Ondergrond, Cluster Mijnbouw

T +31 (0)6 10.2.e
 E 10.2.e @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
 The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Geothermie

Beleid en regelgeving rondom de afhandeling van
mijnbouwschade als mogelijk gevolg van geothermie

10.2.e [@minezk.nl](mailto:minezk.nl)

10.2.e [@minezk.nl](mailto:minezk.nl)

Uitgangspunten Mijnbouwbeleid

- › Mijnbouw wordt alleen toegestaan waar dit veilig en verantwoord kan
- › Mocht er onverhoopt tóch schade ontstaan, dan moeten bewoners niet met de schade blijven zitten
  - Heldere regels voor aansprakelijkheid
  - Laagdrempelig proces voor schadeafhandeling
  - Vangnet voor als er geen mijnbouwonderneming of rechtsopvolger meer is

Aansprakelijkheid Mijnbouwschade

Wie is aansprakelijk bij mijnbouwschade?

- › Mijnbouwondernemingen of rechtsopvolgers zijn aansprakelijk voor mijnbouwschade als gevolg van uitstroming delfstoffen en bodembeweging (Art. 6:177 BW)
- › Termijn: 30 jaar na schadeveroorzakende gebeurtenis (Art. 3:310 BW)
- › Waarborgfonds Mijnbouwschade (Art. 135 MbW)
  - Betalingsproblemen
  - Mijnbouwonderneming bestaat niet meer

Schadeafhandeling

Hoe werkt schadeafhandeling nu?

- Schademelding bij mijnbouwonderneming, rechtsopvolger of Waarborgfonds
- Mogelijkheid advies van onafhankelijke Technische Commissie Bodembeweging
- Rechter

Hoe werkt schadeafhandeling in de toekomst?

- EZK werkt aan landelijke aanpak afhandeling mijnbouwschade
- Buitengerechtelijke afhandeling van schade
- Onafhankelijke Commissie Mijnbouwschade
- Advies bindend voor Mijnbouwondernemingen, niet voor melder (rechter)
- Protocollen en overeenkomsten met de mijnbouwsectoren
  - Nu al: winning en opslag olie en gas kleine velden
  - Later: geothermie, zout en steenkolen

Belangrijkste overeenkomsten & verschillen

Overeenkomsten:

- Duidelijk proces voor schadeafhandeling
- (Mogelijkheid tot) onafhankelijk advies
- Bewoners blijven niet met schade zitten

Verschillen:

- In het nieuwe systeem wordt schademelder nader ontzorgd:
  - Direct schade melden bij Commissie Mijnbouwschade
  - Commissie Mijnbouwschade neemt bewijslast over

Financiële toets

Huidige situatie

Nu: Toetsing financiële capaciteiten aanvrager

- Voldoende financiële middelen om de voorgenomen mijnbouwactiviteiten uit te kunnen voeren
- RVO geeft advies over¹:
  - Financiële situatie van de aanvrager
  - Financieringsplan
- Provincie en Mijnraad kunnen ook adviseren²
- Kan extra financiële zekerheid worden gesteld³

Financiële toets

Na inwerkingtreding wetsvoorstel geothermie

Straks: Toetsing aanvraag start- en vervolgvergunning

- › Overgangsrecht⁴
- › Voldoende financiële middelen om de voorgenomen mijnbouwactiviteiten uit te kunnen voeren⁵
  - Kosten voor opsporing en winning
  - Aansprakelijkheden
  - Buiten gebruik stellen
- › RVO geeft advies, Mijnraad kan adviseren
- › Kan extra financiële zekerheid worden gesteld⁶

4. Art. 167f wetsvoorstel aardwarmte, blz. 50 Memorie van Toelichting

5. Art. 24o en 24af wetsvoorstel aardwarmte

6. Art. 46 Mbw

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 15 maart 2021 14:07
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: link

Dank 10.2.e, ik zit er inmiddels in. Via mijn telefoon, laptop liep vast, dus zou jij de presentatie straks kunnen delen?

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 14:04
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: link

10.2.e

[Redacted content]

10.2.e

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Verzonden: vrijdag 19 maart 2021 19:45
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: Re: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Okido! Dank en goed weekend

Van: "10.2.e @minezk.nl">
Datum: woensdag 17 maart 2021 om 14:20
Aan: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Onderwerp: RE: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Hallo 10.2.e,

Dank je wel! Het is inderdaad een uitdagende klus, maar ook erg leuk.

Ik denk dat jullie als groep dit signaal zouden kunnen afgeven bij de initiatiefnemers van dit project (Engie, Warmtebron) en dat zij – als zij hiervoor open staan – dit signaal weer door kunnen geven aan Geothermie NL.

Ook zouden jullie een signaal kunnen afgeven aan de gemeente. Zij zijn geen formele partij in de onderhandelingen over het schadeprotocol, maar zouden wellicht wel kunnen kijken naar hoe zij omgaan met het locatievoorstel als het schadeprotocol langer op zich laat wachten.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>
Verzonden: woensdag 17 maart 2021 09:43
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Re: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Dag 10.2.e,

Nog een aanvullende vraag;

- in de nazit van maandag bleek ook wel dat een eventueel locatievoorstel door de gemeente Nieuwegein (college en raad) niet behandeld gaat worden als er geen landelijk schadeprotocol is dat geldt. Een projectvoorstel zou ongeveer in september moeten worden ingediend. Zoals je al aangaf zijn er nog best wat moeilijkheden te overwinnen om tot ondertekening te komen met zoveel spelers en misschien ook wel nieuwe toetreders. Als wij als groep een signaal willen afgeven dat ons project strandt, als er geen protocol is, bij wie of wat kunnen we dat dan het beste doen?

Geloof echt dat zo'n multi-stakeholder onderhandeling in een versplinterd veld over het protocol een uitdaging is, wens je in ieder geval veel succes!

Groeten, 10.2.e

Van: "10.2.e [redacted]@minezk.nl">

Datum: dinsdag 16 maart 2021 om 08:38

Aan: 10.2.e [redacted]@wesselinkvanzijst.nl>, 10.2.e [redacted]

<10.2.e [redacted]@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Ha 10.2.e [redacted],

Hierbij stuur ik je het concept instellingsbesluit/protocol en de overeenkomst. Bij het concept instellingsbesluit/protocol is het goed om te weten dat we voor de leesbaarheid de bestaande regelgeving en de aanpassingen bij elkaar hebben gevoegd (geconsolideerde versie). De normale tekst beogen we niet te wijzigen, alleen alles wat geel gearceerd is willen we toevoegen/aanpassen. Dit staat ook toegelicht op de eerste pagina.

Groet,

10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e [redacted]@wesselinkvanzijst.nl>

Verzonden: maandag 15 maart 2021 16:13

Aan: 10.2.e [redacted]@minezk.nl>; 10.2.e [redacted]@minezk.nl>

Onderwerp: Re: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Dag dames,

Nogmaals veel dank voor jullie komst. Er bleek, had ik misschien toch kunnen beter kunnen inschatten, veel te bespreken. Benieuwd wat jullie er aan overhouden.

Naderhand hebben we de volgende afspraken gemaakt:

- ik zal de presentatie versturen
- als jullie mij het cpt protocol toesturen, met jullie voorwaarden en vragen, kan ik dit doorzetten naar de groep. Wij zullen onze reacties bundelen, over 2 weken bespreken en kort daarna versturen aan jullie.

Wellicht lukt het om voor 29 maart naar de vragen te kijken die jullie nog niet in 1 keer konden beantwoorden. Dan kunnen we daar ook op 29 maart naar kijken. Zo niet dan komt dat later.

Voldoende zo?

Groeten, 10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e [redacted]@minezk.nl>

Datum: maandag 15 maart 2021 om 13:41

Aan: 10.2.e [redacted]@wesselinkvanzijst.nl>

cc: 10.2.e [redacted]@minezk.nl>

Onderwerp: Presentatie geothermie schadeafhandeling

Hoi 10.2.e [redacted],

Mocht het straks onverhoopt misgaan met scherm delen (wij hebben MS teams pas sinds afgelopen vrijdag), dan heb je voor de zekerheid alvast de presentatie.

Tot straks.

Groet,

10.2.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directoraat-Generaal Klimaat & Energie
Directie Warmte & Ondergrond, Cluster Mijnbouw

T +31 (0)6 10.2.e
E 10.2.e@minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

OVEREENKOMST LANDELIJKE BEHANDELING MIJNBOUWSCHADE AARDWARMTE

1. De Staat der Nederlanden, te dezen vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken en Klimaat, namens deze de Secretaris-Generaal drs. L.M.C. Ongerinde heer drs. M.R.P.M. Camps, hierna te noemen: Staat;
2. PM, te dezen vertegenwoordigd door [PM];
3. PM, te dezen vertegenwoordigd door [PM],
4. PM, te dezen vertegenwoordigd door [PM];
- 3-5. [...]

Partijen 2 t/m 4 hierna te noemen: de mijnbouwondernemingen;

Ieder voor zich "partij" en gezamenlijk "partijen";

OVERWEGEN HET VOLGENDE,

- a) De mijnbouwondernemingen leggen mijnbouwwerken, als bedoeld in artikel 1, onderdeel n, van de Mijnbouwwet, aan en exploiteren deze ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte;
- b) De Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de Minister) is beleidsverantwoordelijk voor de mijnbouw;
- c) De mijnbouwonderneming dient op grond van artikel 33, eerste lid, van de Mijnbouwwet bij de aanleg en exploitatie van mijnbouwwerken ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem gevergd kunnen worden om te voorkomen dat als gevolg van verrichte activiteiten schade door bodembeweging wordt veroorzaakt;
- d) Desondanks kunnen activiteiten ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte bodembeweging tot gevolg hebben die schade kan veroorzaken aan gebouwen;
- e) De mijnbouwondernemingen zijn op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek risicoaansprakelijk voor deze schade;
- f) Voor het draagvlak voor de opsporing en winning van aardwarmte is een adequate beoordeling en behandeling van schademeldingen essentieel;
- g) De aardwarmtesector is een jonge sector die sterk in ontwikkeling is. De sector is nauw betrokken bij de omgeving door de locatie van de activiteiten en is daarover continu in gesprek met die omgeving.
- h) Op dit moment zijn er nog geen schademeldingen geweest op gebied in verband met de opsporing en winning van geothermieaardwarmte en de verwachting nu is dat de schades die voort zullen komen uit de activiteiten gering van omvang zullen zijn.
- i) Mijnbouwondernemingen hebben ieder voor zich buitengerechtelijke regelingen getroffen ten behoeve van de adequate beoordeling en behandeling van schademeldingen.
- j) Desondanks is voor het maatschappelijk draagvlak voor de aardwarmte sector van belang dat er een buitengerechtelijke beoordeling en behandeling van schademeldingen is het evenwel van belang dat is waarbij de beoordeling van schademeldingen plaatsvindt door een onafhankelijke partij mogelijk is;
- k) Om deze reden bestaat er behoefte aan een landelijke regeling voor de beoordeling en behandeling van schade;
- l) Dit ligt slechts anders wanneer er een goedlopende lokale regeling is getroffen tussen de betrokken mijnbouwonderneming en de betreffende regionale overheden;
- m) Het is wenselijk om te komen tot een uniforme en landelijke aanpak voor de behandeling van schade die zo wordt ingericht dat deze zowel nu als in de toekomst goed functioneert voor de behandeling van schade veroorzaakt door bodembeweging als zoutwinning uit zouteaveries op land als gevolg van de opsporing en winning van aardwarmte;
- n) De mijnbouwondernemingen zijn bereid verdere stappen te zetten die bijdragen aan efficiënte, rechtvaardige en redelijke beoordeling en behandeling van schademeldingen in verband met hun mijnbouwactiviteiten;
- o) Partijen hebben, met behulp van het advies van de Technische commissie bodembeweging van 28 februari 2018 en in overleg met vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten verkend hoe zij een efficiënte, rechtvaardige en redelijke beoordeling en behandeling van schademeldingen in verband met hun mijnbouwactiviteiten kunnen vormgeven;
- p) De mijnbouwondernemingen kunnen instemmen met een buitengerechtelijke beoordeling van schademeldingen waar de afspraken in deze overeenkomst op zien door een door de

Minister in te stellen onafhankelijke Commissie Mijnbouwschade aan de hand van een door de Minister vastgesteld protocol en zien af van een eigen buitengerechtelijke beoordeling van deze schademeldingen, tenzij deze plaatsvindt in de vorm van een informeel gesprek zoals voorzien in het protocol aardwarmte;

o)m) Hiertoe zijn afspraken nodig over de rolverdeling tussen de Minister en de mijnbouwondernemingen, die de aansprakelijkheid van de partijen onverlet laten;

p)n) Deze afspraken zijn vastgelegd in deze overeenkomst.

SPREKEN HET VOLGENDE AF,

Artikel 1 Definities

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

a. aardwarmte: aardwarmte als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Mijnbouwwet;

a.b. advies: advies van de Commissie Mijnbouwschade aan de schademelder en de mijnbouwonderneming over de vraag:

i. of er sprake is van schade,

ii. wat de oorzaak van deze schade is, en

iii. indien de schade is ontstaan door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk, welk deel van de schade daaraan kan worden toegerekend en wat de hoogte van het schadebedrag is dat naar het oordeel van de Commissie Mijnbouwschade door de mijnbouwonderneming aan de schademelder dient te worden vergoed;

b.c. behandeling van een schademelding: buitengerechtelijke behandeling van een schademelding van een schademelder;

c.d. bodembeweging: bodemtrilling als gevolg van een geïnduceerde beving, bodemdaling en bodemstijging;

d.e. Commissie Mijnbouwschade: de Commissie Mijnbouwschade die door de Minister wordt ingesteld;

e.f. gebouw: gebouw als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Woningwet, met een geheel of gedeeltelijke woonbestemming of dat eigendom is van een micro onderneming als bedoeld in artikel 2, derde lid, van bijlage I van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard;

f.g. Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade: besluit van de Minister waarmee de Commissie Mijnbouwschade wordt ingesteld;

g.h. lokale regelingen: afspraken over de behandeling van schade van burgers die met instemming tussen lokale en regionale overheden en mijnbouwondernemingen op schrift zijn gesteld;

i. Minister: Minister van Economische Zaken en Klimaat,

j. opsporen van aardwarmte: opsporen van aardwarmte als bedoeld in artikel 1, onderdeel g, van de Mijnbouwwet;

h.k. Protocol: het protocol voor de behandeling van meldingen van schade als gevolg van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte zoals vastgesteld door de Minister;

i.l. schade:

i. fysieke schade aan gebouwen als gevolg van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk, en

ii. materiële schade die het directe gevolg is van deze fysieke schade en het herstel daarvan;

j.m. schademelder: eigenaar van een gebouw die een schade aan dat gebouw meldt bij de Commissie Mijnbouwschade;

k.n. winnen van aardwarmte: winnen van aardwarmte als bedoeld in artikel 1, onderdeel h, van de Mijnbouwwet.

Artikel 2 Reikwijdte

1. De afspraken in deze overeenkomst gelden alleen tussen partijen en voor zover het betreft de behandeling door de Commissie Mijnbouwschade van meldingen van schade als gevolg

van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte.

2. De afspraken in deze overeenkomst gelden niet voor schademeldingen die op grond van het Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade niet door de Commissie Mijnbouwschade in behandeling worden genomen.

Artikel 3 Rolverdeling partijen

1. De Minister stelt een Commissie Mijnbouwschade in met als taak om, met toepassing van de bepalingen van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht, met inachtneming van het door de Minister vast te stellen protocol naar aanleiding van een schademelding van schademelder advies uit te brengen.
2. De Minister treedt met de mijnbouwondernemingen in overleg voorafgaand aan een beoogde wijziging van het instellingsbesluit voor de Commissie Mijnbouwschade en het protocol.
3. De Minister draagt zorg voor een efficiënte uitvoeringsorganisatie ter ondersteuning van de Commissie Mijnbouwschade.
- 5.4. De mijnbouwondernemingen zien, met uitzondering van het informeel overleg bedoeld in artikel 4 van het Protocol, af van een eigen buitengerechtelijke behandeling van schademeldingen voor schademeldingen ten aanzien waarvan de Commissie Mijnbouwschade bevoegd is.
- 6.5. De mijnbouwondernemingen committeren zich aan de uitvoering van het advies van de Commissie Mijnbouwschade.
6. De mijnbouwonderneming betaalt de schademelder het door de Commissie Mijnbouwschade in haar advies bepaalde schadebedrag zo snel mogelijk, en uiterlijk binnen 2 maanden nadat de schademelder schriftelijk heeft ingestemd met het advies en het daarin bepaalde schadebedrag en zijn betaalgegevens heeft doorgegeven.
7. Indien er sprake is van het herstel van een kennelijke rekenfout of schrijffout die een gevolg heeft voor het aan de schademelder te vergoeden bedrag vindt uitbetaling, in afwijking van het zevende lid, uiterlijk binnen twee maanden na de verbetering van het advies plaats.

Artikel 4 Verdeling van kosten voor de behandeling van schade door de Commissie

1. De Staat draagt de volgende kosten:
  - a. de kosten van de leden van de Commissie Mijnbouwschade;
  - b. de kosten van huisvesting van de Commissie Mijnbouwschade en de uitvoeringsorganisatie, en
  - c. de opstartkosten voor de uitvoeringsorganisatie, en
  - d. het deel van de kosten voor apparaatsbudget en het werk- en onderzoeksbudget van de uitvoeringsorganisatie dat niet gedekt wordt door de vergoeding bedoeld in het tweede lid, onderdeel c.
2. Iedere mijnbouwonderneming draagt de volgende kosten:
  - a. de haar in een advies van de Commissie Mijnbouwschade toegerekende schadebedragen;
  - b. de kosten van deskundigenonderzoek die ten grondslag liggen aan een advies van de Commissie mijnbouwschade waarin schadebedragen worden toegerekend aan de betreffende mijnbouwonderneming; indien aan meerdere mijnbouwondernemingen een schadebedrag wordt toegerekend worden de kosten van deskundigenonderzoek naar rato verdeeld;
  - c. een vergoeding voor het apparaatsbudget en het werk- en onderzoeksbudget van de uitvoeringsorganisatie voor de behandeling van schademeldingen.
3. De Staat en de mijnbouwondernemingen maken bij aparte overeenkomst afspraken over de hoogte van de vergoeding bedoeld in het tweede lid, onderdeel c.
4. De Minister doet aan de mijnbouwondernemingen ieder kalenderjaar een opgave van de kosten van het tweede lid onder b en c.
5. De betalingen van de mijnbouwondernemingen aan de Staat vindt jaarlijks achteraf plaats op declaratiebasis.

Artikel 5 Evaluatie

1. Jaarlijks en indien de Minister dit nodig acht, bijvoorbeeld na een incident van bodembeweging, vindt in opdracht van de Minister een evaluatie plaats van de behandeling van schademeldingen door de Commissie Mijnbouwschade. De Minister maakt het verslag van de evaluatie openbaar.
2. Een mijnbouwonderneming kan de minister verzoeken om een tussentijdse evaluatie uit te voeren.
3. Partijen evalueren de uitvoering en werking van de afspraken in deze overeenkomst aan de hand van deze evaluatie.
4. De resultaten van de evaluatie worden tevens betrokken bij het overleg over de voortzetting van de afspraken in deze overeenkomst bedoeld in artikel 7.

Artikel 6 Wijziging

1. Elke partij kan de andere partijen verzoeken om de afspraken in deze overeenkomst te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van de andere partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 4 weken nadat een partij de wens daartoe aan de andere partijen heeft meegedeeld.
3. De wijziging en de verklaring(en) tot instemming worden als bijlage bij deze overeenkomst gehecht.

Artikel 7 Overleg

1. Partijen treden met elkaar in overleg indien:
  - a. zich omstandigheden voordoen die wezenlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de afspraken in deze overeenkomst zoals een wezenlijke wijziging van het Instellingsbesluit of het protocol;
  - b. de uitvoering van de afspraken in deze overeenkomst naar het oordeel van een van de partijen niet naar tevredenheid verloopt;
  - c. een van de partijen daar om een andere reden aanleiding toe ziet, of
  - d. de evaluatie bedoeld in artikel 5 daar aanleiding toe geeft.
2. Het in het eerste lid bedoelde overleg vindt plaats binnen 2 weken nadat een partij de wens hiertoe aan de andere partijen kenbaar heeft gemaakt.
3. Indien geen bevredigende oplossing wordt bereikt, zal binnen een redelijke termijn na het in het tweede lid bedoelde overleg, overleg plaatsvinden tussen de Minister en de managing director van de betreffende mijnbouwonderneming.

Artikel 8 Opzegging

1. Elke partij kan deze overeenkomst met inachtneming van een opzegtermijn van 4 weken schriftelijk opzeggen:
  - a. nadat het in artikel 7, derde lid, bedoelde overleg heeft plaatsgevonden zonder dat een bevredigende oplossing is bereikt of nadat de redelijke termijn voor het plaatsvinden van dit overleg is verstreken, of
  - b. tegen het einde van de looptijd als genoemd in artikel 13.
2. Ingeval van beëindiging van deelname aan deze overeenkomst krachtens opzegging is geen van de partijen jegens een andere partij schadelijkt.
3. Schademeldingen die voor de schriftelijke opzegging door de Commissie zijn ontvangen worden afgehandeld volgens de afspraken in deze overeenkomst.
4. Tijdens de opzegtermijn bedoeld in het eerste lid worden door de Commissie Mijnbouwschade geen nieuwe schademeldingen in behandeling genomen.

Artikel 9 Toetreding

Partijen streven ernaar dat alle mijnbouwondernemingen die activiteiten verrichten ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte, partij worden bij deze overeenkomst. Partijen zullen in het kader daarvan op eventuele verzoeken daartoe welwillend reageren.

Artikel 10 Gegevensuitwisseling

Op de uitwisseling van gegevens is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens van toepassing.

Artikel 11 Verhouding tussen de overeenkomst en bestaande afspraken

De overeenkomst laat het bepaalde in lokale regelingen onverlet.

Artikel 12 Aansprakelijkheid van partijen

Deze overeenkomst laat de aansprakelijkheden van partijen onverlet.

Artikel 13 Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze overeenkomst treedt in werking op het moment van ondertekening van deze afspraken door partijen.
2. Deze overeenkomst heeft een looptijd van 5 jaar en wordt na afloop van de looptijd steeds stilzwijgend verlengd met een periode van 5 jaar.

Artikel 14 Overgangsbepalingen

Tussen de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst en de datum van inwerkingtreding van het instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade, zullen de mijnbouwondernemingen eventuele schademeldingen zo veel mogelijk overeenkomstig het protocol afhandelen.

Artikel 15

1. Op deze overeenkomst is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Alle geschillen tussen partijen die naar aanleiding van deze overeenkomst ontstaan of die daarvan het gevolg zijn, zullen uitsluitend worden verwezen naar en beslecht worden arbitrage volgens het arbitragereglement van het Nederlands Arbitrage Instituut. Het arbitragetribunaal zal uit drie arbiters bestaan. De plaats van arbitrage is 's Gravenhage. Het arbitragetribunaal zal oordelen op basis van de regelen des rechts. De arbitrage zal worden gevoerd in het Nederlands. Partijen komen overeen dat het vonnis openbaar kan worden gemaakt behoudens informatie die door een Partij als bedrijfsvertrouwelijk wordt beschouwd.

Artikel 16

Deze overeenkomst wordt door de Minister openbaar gemaakt.

ALDUS OVEREENGEKOMEN EN IN VIERVOUD ONDERTEKEND,

Op .....[datum], te .....[plaats]

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

Namens deze:

.....

Drs. L.M.C. Ongerling

Secretaris-Generaal

Op .....[datum], te .....[plaats]

PM.

Namens deze:

.....

Op .....[datum], te .....[plaats]

PM.

Namens deze:

.....

Op .....[datum], te .....[plaats]

PM.

Namens deze:

.....

Geconsolideerde Werkversie Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade t.b.v. geothermie

Opmerking vooraf:

- *Het protocol voor opsporing en winning van aardwarmte wordt aan het Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade (hierna: Instellingsbesluit) toegevoegd door een wijziging van het Instellingsbesluit (hierna: het wijzigingsbesluit).*
- *De tekst van het besluit en de toelichting daarop zijn op 10 juni 2020 gepubliceerd in de staatscourant. Deze tekst is te raadplegen via:
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-30336.html>*
- *Een wijzigingsbesluit wijzigt alleen de onderdelen van het besluit die gewijzigd moeten worden.*
- *Het wijzigingsbesluit is wat in de Staatscourant gepubliceerd wordt.*
- *De Sdu verwerkt vervolgens op wetten.nl de wijzigingen in het Instellingsbesluit waardoor er vanaf het moment van inwerkingtreding van het besluit een gewijzigde (geconsolideerde) versie van het Instellingsbesluit te raadplegen is.*
- *Omdat een wijzigingsbesluit alleen aangeeft welke onderdelen van het besluit gewijzigd worden, is een wijzigingsbesluit niet goed zelfstandig leesbaar. Om de leesbaarheid te vergroten is voor u een geconsolideerde versie van de tekst van het Instellingsbesluit gemaakt. De tekst dus van het Instellingsbesluit zoals deze zal komen te luiden nadat deze is aangepast door het concept-wijzigingsbesluit.*
- *De wijzigingen ten opzichte van het op 10 juni 2020 gepubliceerde Instellingsbesluit (Stcrt. 2020, 30336) zijn met geel gemarkeerd.*
- *Het Instellingsbesluit wordt naar verwachting op korte termijn gewijzigd ten behoeve van de uitbreiding naar de zoutsector. Hierbij wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele kleine redactionele aanpassingen te doen in de tekst. Deze aanpassingen hebben geen gevolgen voor de inhoud van het besluit, maar zijn voor de volledigheid meegenomen in deze geconsolideerde versie, deze zijn gemarkeerd met een opmerking in de marge.*
- *Onder de geconsolideerde tekst is de tekst van de toelichting op het concept-wijzigingsbesluit opgenomen. De toelichting van het Instellingsbesluit dat op 10 juni 2020 is gepubliceerd in Stcrt. 2020, 30336 wordt, zoals gebruikelijk bij wet- en regelgeving, niet gewijzigd. De toelichting op het wijzigingsbesluit vormt een aanvulling op die toelichting.*
- *Er is nog geen toelichting opgesteld voor een wijzigingsbesluit waarmee geothermie wordt toegevoegd. Ten behoeve van de discussie zijn onderaan het document wel enkele bouwstenen opgenomen.*
- *De onderstaande teksten betreffen concepten. Aan deze teksten kunnen op geen enkele wijze rechten worden ontleend.*

Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade

Besluit van de Minister van Economische Zaken en Klimaat van xxx, nr. WJZ /xxx, tot instelling van de Commissie Mijnbouwschade (Besluit Commissie Mijnbouwschade)

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

Gelet op artikel 2, eerste lid, van de Wet vergoedingen adviescolleges en commissies;

Besluit:

I. Algemeen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- advies: advies van de Commissie Mijnbouwschade aan de schademelder en de mijnbouwonderneming;
- behandeling van een schademelding: buitengerechtelijke behandeling van een schademelding van een schademelder;
- bodembeweging: bodemtrilling als gevolg van een geïnduceerde beving, bodemdaling en bodemstijging;
- Commissie: de Commissie Mijnbouwschade, bedoeld in artikel 2, eerste lid;
- geïnduceerde beving: door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut geregistreerde bodemtrilling die – vanwege de plaats en overige eigenschappen van de trilling – wordt toegerekend aan de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk;
- mijnbouwonderneming: exploitant van een mijnbouwwerk;
- gebouw: gebouw als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van Woningwet, met een geheel of gedeeltelijke woonbestemming of dat eigendom is van een micro-onderneming als bedoeld in artikel 2, derde lid, van bijlage I van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard;
- mijnbouwwerk: mijnbouwwerk als bedoeld in artikel 1, onderdeel n, van de Mijnbouwwet;
- Minister: minister van Economische Zaken en Klimaat;
- protocol: protocol behandeling schademeldingen opgenomen in bijlage 1;
- schade:
  - a. fysieke schade aan gebouwen als gevolg van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk en
  - b. materiële schade die het directe gevolg is van deze fysieke schade en het herstel daarvan, met in achtneming van bijlage 2;
- schademelder: eigenaar van een gebouw die een schade aan dat gebouw meldt bij de Commissie.

II. Commissie mijnbouwschade

Artikel 2

1. Er is een Commissie Mijnbouwschade.

2. De Commissie heeft tot taak om naar aanleiding van een schademelding van een schademelder advies uit te brengen over de vraag:

- i. of er sprake is van schade,
- ii. wat de oorzaak van deze schade is, en
- iii. indien de schade is ontstaan door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk, welk deel van de schade daaraan kan worden toegerekend en wat de hoogte van het schadebedrag is dat naar het oordeel van de Commissie door de mijnbouwonderneming of, in gevallen als bedoeld in artikel 137 van de Mijnbouwwet, ten laste van het waarborgfonds aan de schademelder dient te worden vergoed.

3. Een schademelding wordt door de Commissie niet in behandeling genomen indien:

- a. de schademelding meer dan twaalf maanden na het tijdstip van de geïnduceerde beving, zoals vastgesteld door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut, is ingediend;
- b. deze schade betreft waarvoor door de mijnbouwonderneming of een andere daartoe aangewezen instantie na een schademelding een vergoeding is vastgesteld;
- c. deze schade betreft waarvoor door de mijnbouwonderneming of een andere daartoe aangewezen organisatie na beoordeling van de schademelding geen vergoeding is vastgesteld, tenzij in de schademelding een andere vermoede schadeoorzaak wordt opgegeven;
- d. deze schade betreft waarvoor een schademelding in behandeling is bij een andere daartoe aangewezen organisatie;
- e. deze schade betreft waarvoor voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit een schademelding is gedaan bij de mijnbouwonderneming;
- f. een vordering tot vergoeding van de betreffende schade aanhangig is bij de burgerlijke rechter;
- g. een mijnbouwonderneming voor de behandeling van de schade waarop de melding betrekking heeft met de desbetreffende regio voor inwerkingtreding van dit besluit een lokale regeling heeft getroffen die voorziet in behandeling van de schademelding door een andere daartoe aangewezen organisatie;
- h. de burgerlijke rechter uitspraak heeft gedaan over een vordering tot vergoeding van de betreffende schade.

4. De Commissie kan, indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, afwijken van het derde lid, onderdelen a tot en met e, ten einde onbillijkheden van overwegende aard te voorkomen.

5. De Commissie kan op verzoek van een mijnbouwonderneming afwijken van het derde lid.

6. De Commissie voert haar taak uit met toepassing van de bepalingen van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht en met inachtneming van het protocol opgenomen in bijlage 1.

7. Wijziging van het protocol, bedoeld in bijlage 1, geschiedt na overleg met de Commissie en de mijnbouwondernemingen. De Commissie kan de Minister verzoeken om een wijziging van het protocol indien zij aanvulling of aanpassing van het protocol wenselijk of noodzakelijk acht.

8. De Commissie stelt haar eigen werkwijze vast, met inachtneming van het protocol, opgenomen in bijlage 1, en maakt deze werkwijze bekend.

9. De Commissie kan zich laten bijstaan door deskundigen. De werkwijze van de Commissie omvat de wijze waarop onderzoek wordt verricht, de kwaliteitseisen die gesteld worden aan de door de Commissie ingeschakelde deskundigen, de werkwijze van de deskundigen en de vergoeding van hun kosten.

Artikel 3

1. De Commissie bestaat uit een voorzitter, tevens lid, en ten minste twee andere leden.
2. De leden van de Commissie worden benoemd, geschorst en ontslagen door de Minister. Benoeming vindt plaats voor een periode van ten hoogste vier jaar.
3. De leden van de Commissie zijn onpartijdig en hun benoeming vindt plaats op grond van de deskundigheid en onpartijdigheid die nodig is voor de uitoefening van de taak van de Commissie.
4. De voorzitter is een rechter of een voormalig rechter en tenminste één van de leden van de Commissie beschikt over deskundigheid op het gebied van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht.
5. Schorsing en ontslag van de leden vinden plaats wegens:
  - a. ongeschiktheid of onbekwaamheid voor de vervulde functie, of
  - b. andere zwaarwegende redenen gelegen in de persoon van de betrokkene.
6. De leden van de Commissie worden op eigen verzoek ontslagen.
7. De Commissie kan één van haar leden opdragen namens de Commissie advies uit te brengen over de behandeling van een schademelding.
8. De Minister stelt huisvesting ter beschikking aan de Commissie.

Artikel 4

1. Aan de leden van de Commissie wordt een vaste vergoeding per maand toegekend, waarbij de salarisschaal wordt vastgesteld op schaal 17, trede 10 van bijlage B van het Bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren 1984.
2. In een besluit tot benoeming van een lid van de Commissie wordt de arbeidsduurfactor voor de vergoeding vastgesteld.

Artikel 5

1. De Commissie wordt ondersteund door de uitvoeringsorganisatie.
2. De Minister stelt personeel en huisvesting ter beschikking aan de uitvoeringsorganisatie.
3. De uitvoeringsorganisatie is voor zijn werkzaamheden uitsluitend verantwoording schuldig aan de Commissie.
4. Het beheer van de bescheiden betreffende de werkzaamheden van de Commissie geschiedt op overeenkomstige wijze als bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De bescheiden worden na beëindiging van de werkzaamheden van de Commissie bewaard in het archief van dat ministerie.

III. Slotbepalingen

Artikel 6

De Commissie brengt jaarlijks aan de Minister een verslag uit over haar werkzaamheden van het afgelopen jaar. In dit verslag wordt in elk geval aandacht besteed aan de door de Commissie gehanteerde werkwijze, procedures en beoordelingsmethodiek.

Artikel 7

1. Jaarlijks vindt in opdracht van de Minister een evaluatie plaats van de behandeling van schademeldingen door de Commissie.
2. De Minister kan, bijvoorbeeld indien zich een incident van bodembeweging heeft voorgedaan, opdracht geven tot een aanvullende evaluatie van de behandeling van schademeldingen door de Commissie.
3. De Minister maakt het verslag van de evaluatie, bedoeld in het eerste en tweede lid, openbaar.

Artikel 8

1. Ten behoeve van de goede uitvoering van artikel 2, tweede lid en derde lid, verwerkt de Commissie de nodige gegevens, waaronder persoonsgegevens. De Commissie is verwerkingsverantwoordelijke voor deze verwerking.
2. Ten behoeve van de goede uitwerking van artikel 2, derde lid, verwerkt de mijnbouwonderneming de nodige gegevens, waaronder persoonsgegevens. De mijnbouwonderneming is verwerkingsverantwoordelijke voor deze verwerking.
3. De Commissie, de mijnbouwonderneming en overige organisaties belast met de behandeling van schade verstrekken elkaar desgevraagd de informatie, waaronder begrepen de persoonsgegevens, bedoeld in het eerste en tweede lid voor zover dit noodzakelijk is in het belang van de goede uitvoering van artikel 2, tweede tot en met vijfde lid.

Artikel 9

De Commissie, haar leden, de uitvoeringsorganisatie en de eventueel benoemde secretaris en eventuele andere door hen of één van hen in de zaak betrokken personen zijn noch contractueel noch buitencontractueel aansprakelijk voor eventuele schade door eigen of andermans handelen of nalaten of door gebruik van hulpzaken in of rond een schadebehandelingsprocedure, tenzij en voor zover dwingend Nederlands recht anders bepaalt.

Artikel 10

Dit besluit treedt in werking met ingang van PM.

Artikel 11

Dit besluit wordt aangehaald als: Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en in afschrift worden gezonden aan betrokkenen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

Bijlage 1 als bedoeld in artikel 1 van het Instellingsbesluit

Onderdeel A

PROTOCOL VOOR DE BEHANDELING VAN MELDINGEN VAN SCHADE ALS GEVOLG VAN BODEMBEWEGING DOOR AANLEG OF EXPLOITATIE VAN EEN MIJNBOUWWERK TEN BEHOEVE VAN OLIE -EN GASWINNING UIT OF OLIE -EN GASOPSLAG IN EEN KLEIN VELD

EERSTE AFDELING - ALGEMEEN

Artikel 1

In dit protocol wordt verstaan onder:

- de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk: de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van:
  - i. olie- of gaswinning uit een klein veld;
  - ii. olie -of gasopslag in een klein veld, of
  - iii. injectie verbonden aan olie- en gaswinning uit een klein veld;
- beoordelingsgebied van een geïnduceerde beving: gebied dat na een geïnduceerde beving wordt vastgesteld aan de hand van de criteria genoemd in bijlage 3.
- Algemene Verordening Gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.
- deskundige: onafhankelijke deskundige die door de Commissie wordt benoemd in het kader van de behandeling van een schademelding door de Commissie;
- Instellingsbesluit: Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade;
- klein veld: gas- of olievoorkomen gelegen binnen de Nederlandse gemeente- en provinciegrenzen, niet zijnde het Groningenveld en de gasopslag bij Norg;
- Landelijk Loket Mijnbouwschade: door de Minister ingesteld Landelijk Loket Mijnbouwschade;
- partijen: bij de schademelding betrokken schademelder en mijnbouwonderneming of mijnbouwondernemingen;

Artikel 2

Dit protocol is van toepassing op de behandeling van meldingen van schade als gevolg van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk **ten behoeve van olie -en gaswinning uit of olie -en gasopslag in een klein veld.**

TWEEDE AFDELING – PROCEDURE

Artikel 3

1. Een schademelding wordt ingediend bij het Landelijk Loket Mijnbouwschade met behulp van een door de Commissie vastgesteld formulier.
2. Een schademelding bevat ten minste:
  - a. naam, adres, telefoonnummer en bij voorkeur e-mailadres van de schademelder;

- b. naam, adres, telefoonnummer en bij voorkeur e-mailadres van de gemachtigde, indien de schademelding door een gemachtigde wordt ingediend;
- c. de datum van de schademelding;
- d. de aard en het adres van het gebouw waarop de schademelding betrekking heeft;
- e. of de schademelder eigenaar is van het gebouw;
- f. de datum waarop de schade is geconstateerd;
- g. de datum, of een inschatting daarvan, waarop de schade waarschijnlijk is ontstaan, en de reden dat de schademelder dat weet of vermoedt;
- h. een aanduiding van de vermoedelijke oorzaak van de schade;
- i. een beschrijving naar eigen inzicht van de aard en de omvang van de schade en foto's daarvan;
- j. indien aanwezig, foto's van de situatie voordat de vermoedelijke schadeveroorzakende gebeurtenis heeft plaatsgevonden;
- k. indien van toepassing de mededeling dat de schade bij een ander orgaan aanhangig is gemaakt, en zo ja, wanneer en bij welk orgaan;
- l. vermelding of eerder een bouwkundige opname is uitgevoerd al dan niet in opdracht van de mijnbouwonderneming (met datum uitvoering bouwkundige opname en kopie van het rapport);
- m. indien van toepassing, inzicht in de wijze waarop wordt gewaarborgd dat een eventuele gemachtigde de belangen van de schademelder voldoende behartigt;
- n. indien van toepassing, de mededeling dat eerder schade aan het gebouw is gemeld dan wel vergoed;
- o. indien van toepassing, een verklaring voor het niet-tijdig indienen van de schademelding;
- p. overige relevante informatie;
- q. een verklaring dat het schademeldingsformulier naar waarheid is ingevuld.

Artikel 4

1. De Commissie bevestigt de ontvangst van de melding zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een week na de ontvangst ervan.
2. De Commissie informeert de schademelder zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen twee weken of zijn melding door de Commissie in behandeling wordt genomen en, indien de melding in behandeling genomen wordt, over de te volgen procedure. Tevens geeft de Commissie informatie over de zaakbegeleider die door de Commissie wordt toegewezen aan de schademelder.
3. De Commissie stelt de schademelder een redelijke termijn voor aanvulling van de gegevens en stukken voor zover deze nodig zijn om een advies uit te brengen naar aanleiding van een schademelding en de schademelder deze redelijkerwijs ter beschikking heeft of kan krijgen.
4. De Commissie kan de schademelder in de gelegenheid stellen om een mondelinge toelichting te geven op zijn schademelding.

Artikel 5

1. De Commissie wijst naar aanleiding van een schademelding één of meerdere deskundigen aan om, binnen een daartoe door de Commissie gestelde termijn van ten hoogste zes maanden na ontvangst van de schademelding, een deskundigenrapport uit te brengen in het licht van de door

de Commissie op te stellen advies, waarbij het onderzoek zal worden verricht op basis van een in de branche gangbare, algemeen erkende beoordelingsmethodiek voor schadevaststelling. De Commissie streeft ernaar dat de opname door de deskundige zo spoedig mogelijk maar uiterlijk binnen drie maanden na aanwijzing van de deskundige plaatsvindt.

2. De Commissie stelt partijen in kennis van de aanwijzing van één of meerdere deskundigen.
3. De deskundige stelt een onderzoek in naar en geeft zijn deskundig oordeel over:
  - a. de aard, omvang en, voor zover relevant, de vermoedelijke datum van ontstaan van de gemelde fysieke schade;
  - b. wat de vermoedelijke oorzaak of oorzaken van de schade is of zijn;
  - c. of naar het oordeel van de deskundige een causaal verband kan worden vastgesteld tussen de schade en bodembeweging en tussen bodembeweging en de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk;
  - d. met welke omgevingsfactoren of gebouwenkenmerken rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de schademelding, en
  - e. de vraag naar de omvang van de schade die kan worden toegerekend aan bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk.
4. De deskundige maakt bij zijn onderzoek gebruik van de uitkomsten van de bouwkundige opnames die op grond van artikel 35, eerste lid, onderdeel g, van de Mijnbouwwet zijn verricht ten behoeve van het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet in het betreffende gebied.
5. Indien de deskundige over een van de in het derde lid genoemde onderdelen geen oordeel kan geven, dan geeft hij in zijn rapport aan welk onderdeel dit betreft en om welke reden hij geen oordeel kon geven.
6. De deskundige zendt het rapport met bevindingen aan de Commissie.
7. De deskundige werkt volgens de werkwijze zoals vastgesteld door de Commissie op basis van artikel 2, **achtste** lid, van het Instellingsbesluit en neemt de regels van het civielrechtelijke aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht in acht.
8. Indien de deskundige binnen de termijn zoals vastgesteld door de Commissie geen rapport kan uitbrengen, deelt de deskundige dit aan de Commissie mee voor het einde van de termijn en onder opgaaf van reden. De deskundige geeft daarbij een zo kort mogelijke termijn die maximaal drie maanden bedraagt waarbinnen wel kan worden gerapporteerd.
9. Indien het voor het uitbrengen van een rapport noodzakelijk is dat meer of andere deskundigen worden benoemd om onderzoek te doen, kan de deskundige de Commissie daarom verzoeken of kan de Commissie uit eigen beweging besluiten om een aanvullend rapport te vragen.

Artikel 6

1. De Commissie stelt een conceptadvies als bedoeld in artikel 8, eerste lid, vast zonder een deskundige als bedoeld in artikel 5, eerste lid, aan te wijzen, indien uit een eerste inhoudelijke beoordeling van de schademelding blijkt dat de schademelding:
  - a. geen schade als bedoeld in artikel 1 van het Instellingsbesluit betreft;
  - b. geen betrekking heeft op een gebouw gelegen in een beoordelingsgebied van een geïnduceerde beving, of
  - c. geen betrekking heeft op een gebouw gelegen in een gebied waar bodemdaling of bodemstijging is gemeten als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten

behoefte van gas – of oliewinning uit of gas -of olieopslag in een klein veld of waterinjectie verbonden aan olie- en gaswinning uit een klein veld.

2. De Commissie geeft in het conceptadvies gemotiveerd aan waarom toepassing is gegeven aan het eerste lid.

3. De Commissie kan, indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, afwijken van het eerste lid ten einde onbillijkheden van overwegende aard te voorkomen.

Artikel 7

Indien na een geïnduceerde beving in een gebied in korte tijd een groter aantal schademeldingen wordt ontvangen door de Commissie, kan de Commissie in overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken regionale overheden, in het belang van een voortvarende schadebehandeling met de betrokken mijnbouwonderneming overeenkomen dat de Commissie voor bepaalde categorieën schademeldingen binnen een door de Commissie vastgesteld toepassingsgebied een causaal verband aanneemt en zonder een deskundigenonderzoek ter plaatse een conceptadvies als bedoeld in artikel 8, eerste lid, vaststelt.

Artikel 8

1. De Commissie stelt binnen 4 weken nadat de deskundige zijn rapport heeft uitgebracht zijn conceptadvies op.

2. De Commissie stelt partijen in de gelegenheid binnen een door de Commissie vast te stellen termijn mondeling of schriftelijk hun zienswijze te geven op een conceptadvies.

3. De termijn, bedoeld in het tweede lid, kan op verzoek van partijen één maal met een door de Commissie vast te stellen termijn worden verlengd.

4. Indien één van de partijen op basis van het conceptadvies van oordeel is dat de Commissie met het advies buiten haar bevoegdheid op grond van artikel 2, tweede tot en met zevende lid, van het Instellingsbesluit treedt of in strijd handelt met de uitgangspunten van dit protocol, dan kan deze partij de minister binnen de door de Commissie in het eerste lid bedoelde termijn gemotiveerd verzoeken om een derde partij opdracht te geven om binnen een door de minister te stellen termijn een onafhankelijk en deskundig oordeel te geven over de vraag of de Commissie met haar oordeel in het conceptadvies haar bevoegdheden te buiten gaat of in strijd handelt met de uitgangspunten van dit protocol.

5. De minister stuurt na ontvangst van het verzoek een afschrift van dit verzoek aan de Commissie en de andere bij het conceptadvies betrokken partijen.

6. De minister doet het oordeel van de derde partij na ontvangst van dit oordeel toekomen aan de Commissie en partijen.

7. De Commissie geeft uitvoering aan het in het derde lid bedoelde oordeel.

Artikel 9

1. De Commissie stelt binnen twee weken na ommekomst van de zienswijze termijn, bedoeld in artikel 8, tweede lid, of indien van toepassing na ontvangst van het oordeel bedoeld in artikel 8, vierde lid, een advies als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van het besluit vast.

2. Het advies wordt op schrift gesteld, door de Commissie ondertekend en aan partijen toegezonden.

3. Het advies bevat in elk geval:

- a. de naam van het lid of de leden van de Commissie die namens de Commissie advies uitbrengen;
- b. de namen en de woonplaatsen van partijen;
- c. een weergave van de schademelding en een kort overzicht van het verloop van de procedure bij de Commissie;
- e. het advies;
- f. de gronden voor het advies;
- g. de dagtekening van het advies;
- h. indien van toepassing, het rapport van de deskundige;
- i. indien van toepassing, de zienswijze of zienswijzen bedoeld in artikel 8, tweede lid;
- j. indien van toepassing, het oordeel bedoeld in artikel 8, vierde lid.

Artikel 10

1. Een partij kan tot acht weken na de dagtekening van het advies de Commissie verzoeken een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere fout die zich voor eenvoudig herstel leent in het advies te verbeteren.
2. Als de Commissie het advies verbetert, dan wordt dit in een apart stuk vermeld. Het stuk wordt zo spoedig mogelijk aan partijen gezonden.

Artikel 11

1. Indien de Commissie in zijn advies heeft geoordeeld dat de mijnbouwonderneming een schadebedrag moet vergoeden aan de schademelder, zendt de Commissie aan de schademelder tevens een instemmingsformulier.
2. Indien schademelder instemt met het advies, inclusief het daarin genoemde schadebedrag, verklaart de schademelder hiermee in te stemmen door ondertekening en het terugsturen van dit formulier aan de Commissie.
3. Op het instemmingsformulier vult de schademelder de gevraagde gegevens in die noodzakelijk zijn voor de uitbetaling van het schadebedrag door de mijnbouwonderneming aan de schademelder.
4. De Commissie stuurt het instemmingsformulier per ommegaande door aan de betreffende mijnbouwonderneming.

Onderdeel B

PROTOCOL VOOR DE BEHANDELING VAN MELDINGEN VAN SCHADE ALS GEVOLG VAN
BODEMBEWEGING DOOR AANLEG OF EXPLOITATIE VAN EEN MIJNBOUWWERK TEN
BEHOEVE VAN ZOUTWINNING

[PM]

Onderdeel C

PROTOCOL VOOR DE BEHANDELING VAN MELDINGEN VAN SCHADE ALS GEVOLG VAN BODEMBEWEGING DOOR AANLEG OF EXPLOITATIE VAN EEN MIJNBOUWWERK TEN BEHOEVE VAN DE OPSPORING EN WINNING VAN AARDWARMTE

EERSTE AFDELING - ALGEMEEN

Artikel 1 [Definities]

In dit protocol wordt verstaan onder:

- aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk: aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het opsporen en winnen van aardwarmte;
- aardwarmte: aardwarmte als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Mijnbouwwet;
- beoordelingsgebied van een geïnduceerde beving: gebied dat na een geïnduceerde beving wordt vastgesteld aan de hand van de criteria genoemd in bijlage 3.
- Algemene Verordening Gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.
- deskundige: onafhankelijke deskundige die door de Commissie wordt benoemd in het kader van de behandeling van een schademelding door de Commissie;
- Instellingsbesluit: Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade;
- Landelijk Loket Mijnbouwschade: door de Minister ingesteld Landelijk Loket Mijnbouwschade;
- opsporen van aardwarmte: opsporen van aardwarmte als bedoeld in artikel 1, onderdeel g, van de Mijnbouwwet;
- partijen: bij de schademelding betrokken schademelder en mijnbouwonderneming of mijnbouwondernemingen;
- winnen van aardwarmte: het winnen van aardwarmte als bedoeld in artikel 1, onderdeel h, van de Mijnbouwwet.

Artikel 2 [Reikwijdte]

Dit protocol is van toepassing op de behandeling van meldingen van schade die mogelijk het gevolg is als gevolg van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het opsporen en winnen van aardwarmte.

TWEEDE AFDELING – PROCEDURE

Artikel 3 [indiening van de schademelding]

1. Een schademelding wordt ingediend bij het Landelijk Loket Mijnbouwschade met behulp van een door de Commissie vastgesteld formulier.
2. Een schademelding bevat ten minste:
  - a. naam, adres, telefoonnummer en bij voorkeur e-mailadres van de schademelder;
  - b. naam, adres, telefoonnummer en bij voorkeur e-mailadres van de gemachtigde, indien de schademelding door een gemachtigde wordt ingediend;

- c. de datum van de schademelding;
- d. de aard en het adres van het gebouw waarop de schademelding betrekking heeft;
- e. of de schademelder eigenaar is van het gebouw;
- f. de datum waarop de schade is geconstateerd;
- g. de datum, of een inschatting daarvan, waarop de schade waarschijnlijk is ontstaan, en de redenen dat de schademelder dat weet of vermoedt;
- h. een aanduiding van de vermoedelijke oorzaak van de schade;
- i. een beschrijving naar eigen inzicht van de aard en de omvang van de schade en foto's daarvan;
- j. indien aanwezig, foto's van de situatie voordat de vermoedelijke schadeveroorzakende gebeurtenis heeft plaatsgevonden;
- k. indien van toepassing de mededeling dat de schade bij een ander orgaan aanhangig is gemaakt, en zo ja, wanneer en bij welk orgaan.
- l. vermelding of eerder een bouwkundige opname is uitgevoerd al dan niet in opdracht van de mijnbouwonderneming (met datum uitvoering bouwkundige opname en kopie van het rapport);
- m. indien van toepassing, inzicht in de wijze waarop wordt gewaarborgd dat een eventuele gemachtigde de belangen van de schademelder voldoende behartigt;
- n. indien van toepassing, de mededeling dat eerder schade aan het gebouw is gemeld dan wel vergoed;
- o. indien van toepassing, een verklaring voor het niet-tijdig indienen van de schademelding;
- p. overige relevante informatie;
- q. een verklaring dat het schademeldingsformulier naar waarheid is ingevuld.

Artikel 4 4 [Eerste reactie op schademelding en informeel overleg]

1. De Commissie bevestigt de ontvangst van de melding zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen een week na de ontvangst ervan.
2. De Commissie biedt de gelegenheid zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee weken na ontvangst van de melding een informeel gesprek tussen de schademelder en de betrokken mijnbouwonderneming om te bezien of partijen, zonder de verdere processtappen als voorzien in dit protocol te doorlopen, tot overeenstemming kunnen komen over de afhandeling van de schademelding.
3. De Commissie verzoekt de minister, indien gewenst door de schademelder, een procesbegeleider aan te wijzen die de schademelder bijstaat in het informeel gesprek.
4. Indien de schademelder de Commissie schriftelijk te kennen geeft:
  - a. met de mijnbouwonderneming tot overeenstemming te zijn gekomen over de afhandeling van de schademelding, sluit de Commissie de schademelding af en merkt de schade waar de melding betrekking op heeft aan als schade waarvoor door de mijnbouwonderneming na een schademelding een vergoeding is vastgesteld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b, van het Instellingsbesluit;
  - b. niet met de mijnbouwonderneming tot overeenstemming te zijn gekomen over de afhandeling van de schademelding wordt de schade waar de melding betrekking op heeft niet aangemerkt als schade als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel c, van het Instellingsbesluit.

Artikel 5 [informatie omtrent procedure]

1. De Commissie informeert de schademelder en de mijnbouwonderneming zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen twee weken of zijn melding door de Commissie in behandeling wordt genomen, indien de melding in behandeling genomen wordt, over de te volgen procedure en de zaakbegeleider die door de Commissie wordt toegewezen aan de schademelder, indien:

a. de schademelder de Commissie schriftelijk te kennen geeft niet informeel in overleg te willen treden over de melding;

b. de schademelder de Commissie schriftelijk te kennen geeft naar aanleiding van het informeel gesprek niet tot overeenstemming te zijn gekomen, of

c. de Commissie binnen vier weken na het informeren van de mijnbouwonderneming over de wens van de schademelder om informeel in overleg te willen treden geen schriftelijke kennisgeving als bedoeld in artikel 4, vierde lid, onderdeel b heeft ontvangen.

2. De Commissie stelt de schademelder een redelijke termijn voor aanvulling van de gegevens en stukken voor zover deze nodig zijn om een advies uit te brengen naar aanleiding van een schademelding en de schademelder deze redelijkerwijs ter beschikking heeft of kan krijgen.

3. De Commissie kan de schademelder in de gelegenheid stellen om een mondelinge toelichting te geven op zijn schademelding.

4. De Commissie stelt de mijnbouwonderneming in de gelegenheid om binnen een door de Commissie te stellen redelijke termijn gegevens en stukken aan te leveren die naar het oordeel van de mijnbouwonderneming nodig zijn om een advies uit te brengen naar aanleiding van de schademelding.

Artikel 6 [Deskundigenonderzoek]

1. De Commissie wijst naar aanleiding van een schademelding één of meerdere deskundigen aan om, binnen een daartoe door de Commissie gestelde termijn van ten hoogste zes maanden na ontvangst van de schademelding, een deskundigenrapport uit te brengen in het licht van de door de Commissie op te stellen advies, waarbij het onderzoek zal worden verricht op basis van een in de branche gangbare, algemeen erkende beoordelingsmethodiek voor schadevaststelling. De commissie streeft ernaar dat de opname door de deskundige zo spoedig mogelijk maar uiterlijk binnen drie maanden na aanwijzing van de deskundige plaatsvindt.

2. De Commissie stelt partijen in kennis van de aanwijzing van één of meerdere deskundigen.

3. De deskundige stelt een onderzoek in naar en geeft zijn deskundig oordeel over:

a. de aard, omvang en, voor zover relevant, de vermoedelijke datum van ontstaan van de gemelde fysieke schade;

b. wat de vermoedelijke oorzaak of oorzaken van de schade is of zijn;

c. of naar het oordeel van de deskundige een causaal verband kan worden vastgesteld tussen de schade en bodembeweging en tussen bodembeweging en de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk;

d. met welke omgevingsfactoren of gebouwenmerken rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de schademelding, en

e. de vraag naar de omvang van de schade die kan worden toegerekend aan bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk.

4. De deskundige maakt bij zijn onderzoek gebruik van de uitkomsten van de bouwkundige opnames die op grond van artikel 35, eerste lid, onderdeel g, van de Mijnbouwwet zijn verricht ten

behoefte van het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet in het betreffende gebied.

5. Indien de deskundige over een van de in het derde lid genoemde onderdelen geen oordeel kan geven, dan geeft hij in zijn rapport aan welk onderdeel dit betreft en om welke reden hij geen oordeel kon geven.

6. De deskundige zendt het rapport met bevindingen aan de Commissie.

7. De deskundige werkt volgens de werkwijze zoals vastgesteld door de Commissie op basis van artikel 2, zevende lid, van het Instellingsbesluit en neemt de regels van het civielrechtelijke aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht in acht.

8. Indien de deskundige binnen de termijn zoals vastgesteld door de Commissie geen rapport kan uitbrengen, deelt de deskundige dit aan de Commissie mee voor het einde van de termijn en onder opgave van redenen. De deskundige geeft daarbij een zo kort mogelijke termijn die maximaal drie maanden bedraagt waarbinnen wel kan worden gerapporteerd.

9. Indien het voor het uitbrengen van een rapport noodzakelijk is dat meer of andere deskundigen worden benoemd om onderzoek te doen, kan de deskundige de Commissie daarom verzoeken of kan de Commissie uit eigen beweging besluiten om een aanvullend rapport te vragen.

Artikel 7 [beoordeling zonder deskundigenonderzoek]

1. De Commissie stelt een conceptadvies als bedoeld in artikel 9, eerste lid, vast zonder een deskundige als bedoeld in artikel 6, eerste lid, aan te wijzen, indien uit een eerste inhoudelijke beoordeling van de schademelding blijkt dat de schademelding:

- a. geen schade als bedoeld in artikel 1 van het Instellingsbesluit betreft;
- b. geen betrekking heeft op een gebouw gelegen in een beoordelingsgebied van een geïnduceerde beving, of
- c. geen betrekking heeft op een gebouw gelegen in een gebied waar bodemdaling of bodemstijging is gemeten als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van de opsporing of winning van aardwarmte.

2. De Commissie geeft in het conceptadvies gemotiveerd aan waarom toepassing is gegeven aan het eerste lid.

3. De Commissie kan, indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, afwijken van het eerste lid ten einde onbillijkheden van overwegende aard te voorkomen.

Artikel 8 [versnelde procedure]

Indien na een geïnduceerde beving in een gebied in korte tijd een groter aantal schademeldingen wordt ontvangen door de Commissie, kan de Commissie in overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken regionale overheden, in het belang van een voortvarende schadebehandeling met de betrokken mijnbouwonderneming overeenkomen dat de Commissie voor bepaalde categorieën schademeldingen binnen een door de Commissie vastgesteld toepassingsgebied een causaal verband aanneemt en zonder een deskundigenonderzoek ter plaatse een conceptadvies als bedoeld in artikel 9, eerste lid, vaststelt.

Artikel 9 [Zienswijze]

1. De Commissie stelt binnen 4 weken nadat de deskundige zijn rapport heeft uitgebracht zijn conceptadvies op.

2. De Commissie stelt partijen in de gelegenheid binnen een door de Commissie vast te stellen termijn mondeling of schriftelijk hun zienswijze te geven op een conceptadvies.

3. De termijn, bedoeld in het tweede lid, kan op verzoek van partijen één maal met een door de Commissie vast te stellen termijn worden verlengd.

4. Indien één van de partijen op basis van het conceptadvies van oordeel is dat de Commissie met het advies buiten haar bevoegdheid op grond van artikel 2, tweede tot en met zevende lid, van het Instellingsbesluit treedt of in strijd handelt met de uitgangspunten van dit protocol, dan kan deze partij de minister binnen de door de Commissie in het eerste lid bedoelde termijn gemotiveerd verzoeken om een derde partij opdracht te geven om binnen een door de minister te stellen termijn een onafhankelijk en deskundig oordeel te geven over de vraag of de Commissie met haar oordeel in het conceptadvies haar bevoegdheden te buiten gaat of in strijd handelt met de uitgangspunten van dit protocol.

5. De minister stuurt na ontvangst van het verzoek een afschrift van dit verzoek aan de Commissie en de andere bij het conceptadvies betrokken partijen.

6. De minister doet het oordeel van de derde partij na ontvangst van dit oordeel toekomen aan de Commissie en partijen.

7. De Commissie geeft uitvoering aan het in het derde lid bedoelde oordeel.

Artikel 10 [Advies Commissie]

1. De Commissie stelt binnen twee weken na ommekomst van de zienswijze termijn, bedoeld in artikel 9, tweede lid, of indien van toepassing na ontvangst van het oordeel bedoeld in artikel 9, vierde lid, een advies als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van het besluit vast.

2. Het advies wordt op schrift gesteld, door de Commissie ondertekend en aan partijen toegezonden.

3. Het advies bevat in elk geval:

a. de naam van het lid of de leden van de Commissie die namens de Commissie advies uitbrengen;

b. de namen en de woonplaatsen van partijen;

c. een weergave van de schademelding en een kort overzicht van het verloop van de procedure bij de Commissie;

e. het advies;

f. de gronden voor het advies;

g. de dagtekening van het advies;

h. indien van toepassing, het rapport van de deskundige;

i. indien van toepassing, de zienswijze of zienswijzen bedoeld in artikel 9, tweede lid;

j. indien van toepassing, het oordeel bedoeld in artikel 9, vierde lid.

Artikel 11 [Verbetering van het advies]

1. Een partij kan tot acht weken na de dagtekening van het advies de Commissie verzoeken een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere fout die zich voor eenvoudig herstel leent in het advies te verbeteren.

2. Als de Commissie het advies verbetert, dan wordt dit in een apart stuk vermeld. Het stuk wordt zo spoedig mogelijk aan partijen gezonden.

Artikel 12 [Instemming met advies]

1. Indien de Commissie in zijn advies heeft geoordeeld dat de mijnbouwonderneming een schadebedrag moet vergoeden aan de schademelder, zendt de Commissie aan de schademelder tevens een instemmingsformulier.

2. Indien schademelder instemt met het advies, inclusief het daarin genoemde schadebedrag, verklaart de schademelder hiermee in te stemmen door ondertekening en het terugsturen van dit formulier aan de Commissie.

3. Op het instemmingsformulier vult de schademelder de gevraagde gegevens in die noodzakelijk zijn voor de uitbetaling van het schadebedrag door de mijnbouwonderneming aan de schademelder.

4. De Commissie stuurt het instemmingsformulier per ommekeer door aan de betreffende mijnbouwonderneming.

Bijlage 2 als bedoeld in artikel 1 van het Instellingsbesluit

1. Voor de volgende materiële schadeposten die het directe gevolg zijn van fysieke schade aan gebouwen geldt, indien deze kosten naar het oordeel van de Commissie voor vergoeding in aanmerking komen, als uitgangspunt een vaste vergoeding, tenzij de kosten aantoonbaar hoger zijn of anderszins worden vergoed:

Thuis blijven tijdens inspectie en/of schadeherstel	€ 95,– per dagdeel
Schoonmaakkosten	€ 150,– per schademelding
Kosten voor advies door een derde	€ 95,– per uur voor maximaal 10 uren
Reiskosten	€ 0,26 per kilometer

2. Voor overige materiële schadeposten die het directe gevolg zijn van fysieke schade aan gebouwen of het herstel daarvan, geldt een redelijke vergoeding die afhankelijk is van de werkelijke kosten.
3. De vergoedingen opgenomen in de tabel worden jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde consumentenprijsindex.

Bijlage 3 als bedoeld in artikel 1 protocol

1. De Commissie stelt na een geïnduceerde beving het beoordelingsgebied vast waarbuiten het vrijwel uitgesloten is dat schade is veroorzaakt door de geïnduceerde beving.

2. Indien het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut niet met voldoende zekerheid kan bepalen of en aan welke mijnbouwactiviteit de beving kan worden toegerekend, dan kan de Commissie een onafhankelijke derde partij opdracht geven om advies uit te brengen over de toerekening van de beving.

3. Het beoordelingsgebied van een geïnduceerde beving wordt door de Commissie vastgesteld met in acht neming van:

a. door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut vastgestelde contourlijnen van de grondsnelheden als gevolg van de geïnduceerde beving gebaseerd op metingen en modelwaarden;

b. SBR Trillingsrichtlijn A: Schade aan bouwwerken: 2017 van SBRCURnet;

c. de uitkomsten van in opdracht van de Minister op basis van historische gegevens uitgevoerd onderzoek naar het schadebeeld en intensiteiten rond geïnduceerde bevingen, en

d. een kans op schade door de geïnduceerde beving voor het meest gevoelige gebouwtype van 1% op de rand van het beoordelingsgebied.

4. De uitkomsten van het in het derde lid, onderdeel c, bedoelde onderzoek worden in opdracht van de Minister periodiek geëvalueerd aan de hand van nieuwe gegevens over het schadebeeld en intensiteiten rond geïnduceerde bevingen.

I. ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Mijnbouwactiviteiten zijn nu en in de toekomst activiteiten die voor heel Nederland van belang zijn, niet alleen om te voorzien in de energiebehoefte vanuit aardwarmte, olie en gas, maar bijvoorbeeld ook ten behoeve van zoutwinning. Mijnbouwondernemingen mogen slechts mijnbouwactiviteiten verrichten als zij bij de aanleg en exploitatie van mijnbouwwerken alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hen gevergd kunnen worden om te voorkomen dat als gevolg van verrichte activiteiten schade door bodembeweging wordt veroorzaakt (artikel 33, eerste lid, van de Mijnbouwwet). Desondanks kan niet worden uitgesloten dat mijnbouwactiviteiten bodembeweging tot gevolg hebben die schade kan veroorzaken aan gebouwen.

Mijnbouwondernemingen zijn op grond van het Burgerlijk Wetboek (artikel 6:177 BW) risicoaansprakelijk voor deze schade. Op dit moment hebben mijnbouwondernemingen ieder voor zich buitengerechtelijke regelingen getroffen om schademeldingen op adequate wijze te kunnen beoordelen en behandelen. Een burger die meent schade te hebben geleden als gevolg van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten kan hiervoor de mijnbouwonderneming aansprakelijk stellen. Deze burger zal dan moeten aantonen dat de schade is ontstaan als gevolg van een mijnbouwactiviteit. Hierbij wordt een ongelijkheid gevoeld tussen burger en mijnbouwonderneming daar waar het bijvoorbeeld gaat om kennis. Om deze reden bestaat er, zoals ook is geconstateerd door de Technische commissie bodembeweging in haar advies “Help, een scheur in mijn huis!” van februari 2018 (bijlage bij Kamerstukken II 2017/2018, 32849, nr.132), een behoefte aan een landelijke regeling voor de beoordeling en behandeling van schade.

Het doel van de landelijke aanpak voor mijnbouwschade is dat deze buitenrechtelijke behandeling laagdrempelig, transparant, onafhankelijk en snel is en dat de burger centraal staat. Uitgangspunt is daarbij dat de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming wordt verminderd en dat een gedupeerde bij de behandeling van schade wordt ontzorgd.

Dit gebeurt door het instellen van een onafhankelijke partij die zelf onderzoekt wat de schadeoorzaak is en ook de hoogte van de mijnbouwschade vaststelt. Dit betekent een aanzienlijke verlichting van de vereiste inspanning van de gedupeerde en draagt bij aan zijn ontzorging. Deze landelijke aanpak verschilt wel van het wettelijk bewijsvermoeden, zoals in Groningen toegepast. Het bewijsvermoeden van artikel 6:177a van het Burgerlijk Wetboek geldt alleen voor het effectgebied van de gaswinning Groningen. In het burgerlijk procesrecht geldt als hoofdregel «Wie stelt, bewijst». Dat betekent dat de gedupeerde die stelt dat een mijnbouwonderneming aansprakelijk is voor de door hem geleden schade ook moet bewijzen dat

aan de voorwaarden voor aansprakelijkheid is voldaan. De burger wordt daarin geholpen doordat het bij mijnbouwschade gaat om een risicoaansprakelijkheid. De burger hoeft dus niet de schuld van de mijnbouwonderneming te bewijzen. De burger moet wel bewijzen dat zijn schade een gevolg is van de mijnbouwactiviteiten (causaal verband). Voor schade door bodembeweging als gevolg van de gaswinning Groningen waren er goede redenen om van deze hoofdregel af te wijken. Daarom is in 2016 in artikel 6:177a van het Burgerlijk Wetboek een bewijsvermoeden opgenomen voor fysieke schade aan gebouwen en werken. Het bewijsvermoeden werkt daarbij als een verlichting van de bewijslast voor de gedupeerden voor de aansprakelijkheidsvoorwaarde van het aantonen van een causaal verband tussen de schade en de gaswinning. De belangrijkste redenen voor de invoering van een wettelijk bewijsvermoeden voor Groningen, te weten de veelheid aan aardbevingen door gaswinning en de veelheid aan gelijksoortige schadegevallen die een gevolg van een aardbeving kunnen zijn, gaan niet op voor mijnbouwschade door overige mijnbouwactiviteiten. Voor schade door bodembeweging als gevolg van overige mijnbouwactiviteiten is geen sprake van een situatie die voldoende rechtvaardiging vormt voor een dergelijke afwijking. Dat het bewijsvermoeden niet van toepassing is laat echter onverlet dat schademelders ontzorgd worden als gevolg van de onafhankelijke beoordeling van hun verzoek om vergoeding van schade door een onafhankelijke commissie.

In de brieven van 9 oktober 2018, 21 mei 2019 en 8 juli 2019 (Kamerstukken II 2018/19, 32849, nr. 137, 181 en 188) heeft de Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de Minister) aangekondigd dat er een uniforme en landelijke aanpak voor de behandeling van mijnbouwschade komt waarbij de volgende uitgangspunten gelden:

- onafhankelijkheid: de schadebeoordeling wordt gedaan door een onafhankelijke en deskundige commissie en niet door de desbetreffende mijnbouwonderneming;
- deskundigheid: zowel op technisch als juridisch gebied;
- zorgvuldigheid en transparantie: heldere procedures en voorspelbare doorlooptijden;
- laagdrempeligheid: eenvoudig benaderbaar en met oog voor de (specifieke risico's van de) desbetreffende mijnbouwactiviteit;
- de burger staat centraal: de ongelijkheid tussen burger en mijnbouwonderneming in de procedure wordt verminderd en een gedupeerde wordt bij de behandeling van zijn schade ontzorgd.

De minister heeft hiertoe aangekondigd een onafhankelijke en deskundige commissie (Commissie Mijnbouwschade) in het leven te roepen om gedupeerden en mijnbouwexploitanten te adviseren over de behandeling van meldingen van mijnbouwschade, die niet het gevolg is van de gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslag Norg, en verzoeken om vergoeding daarvan onafhankelijk te beoordelen. Voorts heeft de minister aangegeven met mijnbouwexploitanten in overleg te treden om per mijnbouwsector een convenant (overeenkomst) te sluiten waarin afspraken worden vastgelegd over de behandeling van mijnbouwschade door de Commissie en waarin de mijnbouwondernemingen zich committeren aan de uitvoering van de adviezen van de Commissie. Tot slot heeft de minister aangekondigd een schadeprotocol vast te stellen met daarin voorschriften over de door de Commissie te volgen procedure voor het geven van een advies over de ingediende schademelding.

1.2 Maatregelen in dit besluit en overeenkomst met mijnbouwondernemingen

Met dit besluit wordt invulling gegeven aan het voornemen van de minister om een onafhankelijke partij, de Commissie Mijnbouwschade (hierna: Commissie), in te stellen die als taak heeft om, aan de hand van een door de minister eveneens in dit besluit vastgesteld protocol, naar aanleiding van een schademelding te onderzoeken wat de schadeoorzaak is en, voor zover toerekenbaar aan bodembeweging als gevolg van een mijnbouwactiviteit, de hoogte van de schade vast te stellen. Dit resulteert in een advies van de Commissie aan de schademelder en de betrokken mijnbouwonderneming. In een afzonderlijke overeenkomst tussen de Staat en de mijnbouwondernemingen die mijnbouwwerken exploiteren ten behoeve van de olie- en gaswinning uit en olie- en gasopslag in kleine velden (NAM, Vermilion en TAQA) is vastgelegd dat deze mijnbouwondernemingen zich committeren aan de uitvoering van de adviezen van de Commissie.

1.3 Uitbreiding naar andere mijnbouwsectoren

De minister treedt in overleg met mijnbouwondernemingen in andere sectoren (zoals geothermie en zout) om afspraken te maken over de uitbreiding van de bevoegdheid van de Commissie mijnbouwschade naar deze sectoren. Ook hier zullen deze afspraken worden gemaakt in de vorm van een overeenkomst. In de uitbreiding van de bevoegdheid van de Commissie wordt, wanneer deze afspraken zijn gemaakt, voorzien door dit besluit aan te vullen met een protocol voor de betreffende sector. Het streven is daarbij om voor alle sectoren tot gelijklopende afspraken en protocollen te komen.

1.4 Betrokkenheid decentrale overheden

Het instellingsbesluit en het protocol voor de kleine velden zijn besproken met overheden die veelvuldig met mijnbouwactiviteiten te maken hebben. Zij zijn eerder ook door de Technische commissie bodembeweging bij het opstellen van het advies betrokken. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van het instellingsbesluit en het protocol voor de kleine velden zijn IPO en VNG geconsulteerd. Bij de jaarlijkse evaluatie zullen overheden die te maken hebben met mijnbouwactiviteiten betrokken worden.

2. De Commissie Mijnbouwschade

2.1 Taak commissie

De Commissie heeft als taak (artikel 2, tweede lid) om naar aanleiding van een schademelding een advies te geven aan de schademelder en de betrokken mijnbouwonderneming over de vraag of er sprake is van schade als bedoeld in dit besluit, wat de oorzaak van deze schade is en, als de schade naar het oordeel van de Commissie (geheel of gedeeltelijk) is veroorzaakt door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk, welk deel van de schade daaraan kan worden toegerekend en wat de hoogte van het schadebedrag is dat naar het oordeel van de Commissie door de mijnbouwonderneming aan de schademelder moet worden vergoed.

Bij de advisering naar aanleiding van schademeldingen dient de Commissie de relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake aansprakelijkheid en schadevergoeding tot uitgangspunt te nemen (artikel 2, zesde lid). Naast de relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek maakt tevens de jurisprudentie naar aanleiding van deze bepalingen onderdeel uit van het door de Commissie toe te passen civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht. Adviezen die zijn gegeven door de Raad van Arbiters Bodembeweging en besluiten die zijn genomen door de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen of het nog op te richten Instituut Mijnbouwschade Groningen maken, omdat dit geen rechterlijke uitspraken zijn, geen onderdeel uit van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht. Het wettelijk bewijsvermoeden van artikel 6:177a BW, dat van toepassing is op fysieke schade aan gebouwen en werken door bodembeweging als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld, is niet van toepassing op de schademeldingen die door de Commissie afgehandeld worden omdat deze meldingen geen betrekking hebben op het Groningenveld. Ook neemt de Commissie bij haar advisering de in het protocol, dat is opgenomen in bijlage 1, vervatte voorschriften met betrekking tot de te volgen procedure in acht. Deze procedurevoorschriften moeten door de Commissie vervolgens nader worden uitgewerkt in haar werkwijze. Deze werkwijze wordt door de Commissie bekend gemaakt (artikel 2, achtste lid).

2.2 Waarvoor en door wie kan een schademelding worden ingediend?

De Commissie is op grond van dit besluit bevoegd om advies te geven over alle meldingen van schade aan gebouwen door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk die worden ingediend door de eigenaar van het gebouw (de schademelder). Wanneer een huurder, pachter of ander soort gebruiker van een gebouw schade lijdt als bedoeld in dit besluit, bijvoorbeeld omdat een huurder thuis moet blijven voor een inspectie of herstelwerkzaamheden, kan hij dit via de eigenaar van het gebouw verhalen. De schade die de eigenaar meldt omvat in dat geval mede de directe materiële gevolgschade die is geleden door de huurder. Een eigenaar kan zich, op grond van de daarvoor geldende regels van het Burgerlijk Wetboek, bij het indienen van een melding laten vertegenwoordigen door een derde. Hij kan bijvoorbeeld een derde machtigen.

De schade die bodembeweging kan veroorzaken (artikel 1) valt voor de toepassing van dit besluit uiteen in fysieke schade aan gebouwen en materiële schade die het directe gevolg van is van die fysieke schade of het herstel daarvan. Bij fysieke schade aan gebouwen dient te worden gedacht aan schade aan afwerking of constructie van een gebouw. Slijtage en gebruikssporen aan een gebouw, zoals bijvoorbeeld afbladderende verf, zijn schade die niet worden veroorzaakt door bodembeweging en komen om die reden normaliter voor rekening en risico van de gebruiker of eigenaar van een gebouw. Bij directe materiële gevolgschade kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een vergoeding voor de kosten voor het thuisblijven voor het uitvoeren van inspectie -of herstelwerkzaamheden, schade aan de inboedel of tuin en schoonmaakkosten. Voor een aantal van deze schadeposten zijn in bijlage 2, ten behoeve van een efficiënte afwikkeling, standaardbedragen opgenomen. Deze standaardbedragen worden jaarlijks geïndexeerd aan de hand van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde consumentenprijsindex om rekening te houden met verhoging van die kosten in verband met inflatie. Voor het overige geldt dat de Commissie op basis van de daadwerkelijk door de schademelder gemaakte kosten een redelijke vergoeding vaststelt. Andere vormen van schade, zoals bijvoorbeeld immateriële schade en schade door waardedaling, vallen niet onder het toepassingsbereik van dit besluit. De gebouwen waar dit besluit op ziet zijn gebouwen die op grond van het toepasselijke bestemmingsplan een geheel of gedeeltelijke woonbestemming hebben en gebouwen die het eigendom zijn van een micro-

onderneming. De achterliggende gedachte hierbij is dat deze aanpak bedoeld is om de burger te ontzorgen en de ongelijkheid tussen mijnbouwonderneming en burger te verkleinen. Daar is geen sprake van bij grotere bedrijven.

Bodembeweging omvat niet alleen bodemtrilling, ook wel beving genoemd, die kan worden toegerekend aan de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk, maar ook bodemdaling en bodemstijging. Omdat het besluit op het moment van inwerkingtreding slechts één protocol bevat met betrekking tot de behandeling van schade door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van olie- en gaswinning uit en olie- en gasopslag in een klein veld en waterinjectie verbonden aan olie- en gaswinning uit een klein veld is de bevoegdheid van de Commissie beperkt tot deze schademeldingen (artikel 2 van het protocol). Kleine velden (artikel 1 van het protocol) zijn daarbij alle gas- en olievelden die zijn gelegen binnen de Nederlandse gemeente- of provinciegrenzen. Deze grens loopt tot 1 kilometer buiten de Nederlandse kust. De enige uitzondering hierop vormen het Groningenveld en de gasopslag bij Norg. Voor schade door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van het Groningenveld en de gasopslag bij Norg kan thans om vergoeding worden verzocht via de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (hierna: TCMG) en, vanaf het moment dat de Tijdelijke wet Groningen in werking treedt, het Instituut Mijnbouwschade Groningen. Wanneer ook met mijnbouwondernemingen in andere sectoren overeenkomsten gesloten worden kan de taak van de Commissie met behulp van een wijziging van dit besluit worden uitgebreid naar deze andere sectoren.

2.3 Gevallen waarin geen schademelding kan worden ingediend en hardheidsclausule

Op grond van artikel 2, derde lid, van het Instellingsbesluit is de Commissie in een aantal gevallen niet bevoegd om advies te geven over een schademelding. Het gaat daarbij in de eerste plaats (onderdeel a) om schademeldingen meer dan 12 maanden na het moment waarop de beving plaatsvond die wordt vermoed de schade te hebben veroorzaakt, worden ingediend. Na die periode is het moeilijk, zo niet onmogelijk het causaal verband tussen de schade en de beving vast te stellen. De goede en voortvarende schadebehandeling wordt vergemakkelijkt als de schade zo spoedig mogelijk, bij voorkeur binnen drie maanden, nadat deze is ontstaan wordt gemeld. Het tijdstip van een beving wordt bepaald door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut. Onderdeel a is niet van toepassing wanneer schade wordt vermoed te zijn veroorzaakt door bodemdaling of bodemstijging.

De tweede categorie meldingen (onderdelen b tot en met h) betreft gevallen waarin de schademelding reeds wordt of is beoordeeld door een andere daartoe aangewezen organisatie (zoals bijvoorbeeld de Technische Commissie Bodembeweging) of de rechter. Deze beoordeling kan hebben geleid tot het toekennen van een vergoeding, maar kan ook hebben geleid tot de conclusie dat geen vergoeding wordt toegekend. Ook een schademelding die betrekking heeft op schade die reeds naar aanleiding van een melding door de mijnbouwonderneming is beoordeeld wordt door de Commissie niet in behandeling genomen. Dit laatste kan zich, ingevolge de afspraken die met de mijnbouwondernemingen zijn gemaakt in de overeenkomst, alleen voordoen ten aanzien van meldingen die voor inwerkingtreding van dit besluit zijn ingediend. De mijnbouwondernemingen hebben zich in de overeenkomst er immers aan gecommitteerd dat zij afzien van een eigen buitengerechtelijke behandeling van schade als bedoeld in dit besluit. De beoordelingen die reeds door andere organisaties, de rechter en de mijnbouwondernemingen zijn gedaan worden door de Commissie niet overgedaan. Dit is alleen anders indien de schademelder stelt dat de schade een andere oorzaak kent. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de situatie waarin de aanvraag om schadevergoeding van een schademelder bij de TCMG is afgewezen omdat deze schade naar het oordeel van de TCMG niet is veroorzaakt door bodembeweging als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslag bij Norg. Indien de schademelder stelt dat deze schade veroorzaakt is door een beving als gevolg van de aanleg of exploitatie van een ander mijnbouwwerk, kan de Commissie deze aanvraag in behandeling nemen, ondanks dat deze betrekking heeft op dezelfde schade.

Als het niet in behandeling nemen van deze schademeldingen naar het oordeel van de Commissie, omdat er in het concrete geval sprake is van bijzondere omstandigheden, leidt tot een zeer onredelijke uitkomst (onbillijkheden van overwegende aard) dan kan de Commissie op grond van

de in artikel 2, vierde lid, opgenomen hardheidsclausule besluiten deze melding toch in behandeling te nemen.

2.4 Behandeling van uitgesloten schademeldingen op verzoek van de mijnbouwonderneming

Wanneer een schademelding op grond van dit besluit niet door de Commissie in behandeling genomen kan worden maar de mijnbouwonderneming een schademelding of groep schademeldingen wel graag door de Commissie wil laten behandelen, dan kan de mijnbouwonderneming de Commissie op grond van artikel 2, vijfde lid, verzoeken deze melding(en) te beoordelen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan meldingen die betrekking hebben op schade aan gebouwen die niet vallen onder de reikwijdte van het besluit.

2.5 Instelling en samenstelling van de Commissie en haar ondersteuning

De Commissie wordt met dit besluit (artikel 2, eerste lid) ingesteld en bestaat uit een voorzitter en tenminste twee andere leden die door de minister worden benoemd, geschorst en ontslagen (artikel 3). De leden moeten onpartijdig te zijn en worden door de minister benoemd op basis van de deskundigheid die nodig is voor het vervullen van de taak van de Commissie. Omdat het de taak van de Commissie is om, met toepassing van de bepalingen van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht, advies te geven over de behandeling van schade is het van belang dat de Commissie beschikt over voldoende kennis van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht. Om die reden wordt de eis gesteld dat tenminste één van de leden, waaronder de voorzitter, beschikt over deskundigheid op dat gebied en de voorzitter een rechter of een voormalig rechter is.

De leden van de Commissie, waaronder de voorzitter, kunnen door de minister worden geschorst en ontslagen wanneer blijkt dat zij ongeschikt of onbekwaam zijn voor hun functie of wanneer er sprake is van een andere zwaarwegende reden gelegen in de persoon van het betreffende lid. Daarnaast kunnen leden op eigen verzoek door de minister worden ontslagen.

De Commissie wordt ondersteund door een uitvoeringsorganisatie waarvoor door de minister huisvesting en personeel ter beschikking wordt gesteld. Ondanks dat het personeel door de minister ter beschikking wordt gesteld is het personeel voor zijn werkzaamheden alleen verantwoording schuldig aan de Commissie (artikel 5, derde lid). Hiermee wordt de onafhankelijkheid van het personeel van de uitvoeringsorganisatie geborgd.

3. Protocol

Het protocol is, zoals ook is aangegeven in paragraaf 2.3, alleen van toepassing op de behandeling van meldingen van schade als gevolg van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van:

- olie- of gaswinning uit een klein veld;
- olie -of gasopslag in een klein veld, of
- injectie verbonden aan olie- en gaswinning uit een klein veld;

In het protocol worden voorschriften gegeven voor de procedure die door de Commissie moet worden gevolgd bij het beoordelen van deze schademeldingen. Het is vervolgens aan de Commissie om met inachtneming van deze voorschriften haar eigen werkwijze vast te stellen. In het protocol wordt voorzien in een gewone procedure en een versnelde procedure.

3.1 Indiening van een melding: Landelijk Loket Mijnbouwschade

Beide procedures beginnen met het indienen van een schademelding door de schademelder (artikel 3, eerste lid, van het protocol). Deze aanvraag wordt ingediend bij het Landelijk Loket Mijnbouwschade. Bij dit door de minister ingerichte loket kan iedereen terecht die een melding wil indienen van schade door bodembeweging als gevolg van aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk. Het loket draagt er vervolgens zorg voor dat de melding wordt doorgestuurd aan de organisatie die bevoegd is om de melding te beoordelen. Naast de Commissie kunnen dit de

TCMG, andere organisaties die op grond van een lokale regeling bevoegd zijn om schade af te handelen of mijnbouwondernemingen zijn.

Een schademelding wordt ingediend met behulp van een door de Commissie vastgesteld formulier waarin in ieder geval de informatie moet zijn opgenomen die is voorgeschreven in artikel 3, tweede lid, van het protocol. Dit om ervoor te zorgen dat de melding zo volledig mogelijk wordt ingediend en er niet onnodig tijd verloren gaat aan aanvulling van de melding. Het is daarbij belangrijk om de schade zo spoedig mogelijk nadat deze is geconstateerd te melden. Hoe langer de schade bestaat, hoe moeilijker het wordt om aan te tonen waardoor deze is veroorzaakt.

De Commissie bevestigt de ontvangst van de schademelding uiterlijk binnen een week na de ontvangst daarvan en informeert de schademelder vervolgens uiterlijk binnen twee weken of zijn melding in behandeling wordt genomen. Een melding wordt in beginsel niet in behandeling genomen in de gevallen genoemd in artikel 2, derde lid (zie hierover paragraaf 2.3 van deze toelichting). Ook informeert de Commissie de schademelder over de te volgen procedure en de zaakbegeleider die door de Commissie aan de schademelder wordt toegewezen (artikel 4, eerste en tweede lid, van het protocol). De zaakbegeleider is gedurende de gehele procedure het aanspreekpunt voor de schademelder en biedt ondersteuning. De zaakbegeleider neemt zo spoedig mogelijk contact op met de schademelder en geeft toelichting over de verdere gang van zaken.

Als er een aanvulling van de gegevens of stukken nodig is om de schademelding te kunnen beoordelen en de schademelder redelijkerwijs over deze informatie beschikt of kan beschikken geeft de Commissie de schademelder een redelijke termijn om de melding aan te vullen. Ook kan de Commissie de schademelder in de gelegenheid stellen om mondeling, desgewenst telefonisch, zijn schademelding toe te lichten (artikel 4, derde en vierde lid, van het protocol).

3.2 Gewone procedure

Aanwijzen deskundigen (artikel 5 en 6 van het protocol)

Op basis van een eerste inhoudelijke beoordeling van de schademelding wijst de Commissie een deskundige aan om een deskundigenrapport uit te brengen ten behoeve van de door de Commissie te maken beoordeling.

De Commissie neemt in haar werkwijze voorschriften op over de kwaliteitseisen die gesteld worden aan de door de Commissie in te schakelen deskundigen en de vergoeding van hun kosten (artikel 2, negende lid). De deskundigen dienen te voldoen aan de in de branche gebruikelijke kwaliteitseisen.

De Commissie ziet af van het aanwijzen van een deskundige als uit een eerste inhoudelijke beoordeling van de schademelding blijkt dat de Commissie geen deskundigenrapport nodig heeft om een conceptadvies op te stellen. Van een situatie waarin zonder deskundigenonderzoek een conceptadvies wordt opgesteld is in de eerste plaats sprake als de schademelding geen schade als bedoeld in artikel 1 van het Instellingsbesluit betreft, maar bijvoorbeeld schade door waardedaling (artikel 6, eerste lid, onderdeel a, van het protocol).

Ook kan een schademelding betrekking hebben op een gebouw dat is gelegen buiten het door de Commissie vastgestelde beoordelingsgebied van de beving (artikel 6, eerste lid, onderdeel b, van het protocol). De Commissie stelt op grond van bijlage 3 van het besluit na iedere geïnduceerde beving een beoordelingsgebied vast op grond van de door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut gemeten grondversnelling, deel A van de Meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen van Stichting Bouwresearch, de uitkomsten van in opdracht van de Minister op basis van historische gegevens uitgevoerd onderzoek naar het schadebeeld en intensiteiten rond geïnduceerde bevingen en een kans op schade door de geïnduceerde beving voor zelfs het meest gevoelige gebouwtype van 1% op de rand van het beoordelingsgebied. Dit laatste betekent dat de kans 99% is dat voor een gegeven gevoelig gebouw gelegen op de grens van het beoordelingsgebied er geen schade is die is veroorzaakt door de geïnduceerde beving. Dat wil dus zeggen dat het bij standaardgebouwtypes vrijwel uitgesloten is dat buiten het beoordelingsgebied schade is ontstaan als gevolg van de geïnduceerde beving. Omdat het buiten dit gebied vrijwel is uitgesloten dat schade is veroorzaakt door de geïnduceerde beving, kan de melding in beginsel zonder deskundigenonderzoek worden afgehandeld. Dit betekent overigens niet dat ten aanzien

van schades aan gebouwen die gelegen zijn binnen het beoordelingsgebied wordt aangenomen dat zij zijn veroorzaakt door de geïnduceerde beving. Zowel binnen als buiten het beoordelingsgebied beoordeelt de Commissie of de gemelde schade is veroorzaakt door bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk. Binnen een beoordelingsgebied doet de Commissie dit met behulp van een deskundigenrapport. Buiten dit gebied is dit in beginsel niet nodig om de schademelding te kunnen beoordelen. De uitkomsten van het op basis van historische gegevens uitgevoerde onderzoek naar het schadebeeld en intensiteiten rond geïnduceerde bevingen worden in opdracht van de Minister periodiek geëvalueerd aan de hand van nieuwe gegevens over het schadebeeld en intensiteiten rond geïnduceerde bevingen.

Tot slot kan een melding in beginsel zonder deskundigenonderzoek worden afgehandeld indien deze betrekking heeft op een gebouw dat niet is gelegen in een gebied waar bodemdaling of bodemstijging is gemeten als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk (artikel 6, eerste lid, onderdeel c, van het protocol). De Commissie geeft in het conceptadvies gemotiveerd aan waarom is afgezien van het aanwijzen van een deskundige (artikel 6, tweede lid, van het protocol). Als bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven kan de Commissie om zeer onredelijke uitkomsten (onbillijkheden van overwegende aard) te voorkomen besluiten om ook in deze gevallen een deskundige aan te wijzen (artikel 6, derde lid, van het protocol).

De termijn die de Commissie de deskundige geeft voor het uitbrengen van een rapport bedraagt ten hoogste zes maanden en de deskundige dient zich ervoor in te spannen dat de opname binnen drie maanden na zijn aanwijzing als deskundige plaatsvindt (artikel 5, eerste lid, van het protocol). De termijn van zes maanden is een maximum termijn en de Commissie streeft ernaar kortere termijnen te hanteren. Als de deskundige niet binnen de gestelde termijn een rapport kan uitbrengen informeert hij daar de Commissie, onder opgaaf van redenen, over voor het einde van de termijn en hij geeft daarbij aan binnen welke termijn hij wel een rapport kan uitbrengen. Deze termijn dient zo kort mogelijk te zijn en niet langer te zijn dan drie maanden (artikel 5, achtste lid, van het protocol).

Deskundigenonderzoek (artikel 5 van het protocol)

De deskundige verricht een onderzoek in overeenstemming met een in de branche gangbare, algemeen erkende beoordelingsmethodiek voor schadevaststelling en de voorschriften die hierover door de Commissie zijn opgenomen in haar werkwijze, met inachtneming van het protocol en geeft naar aanleiding van dat onderzoek in een rapport met bevindingen dat hij zendt aan de Commissie zijn deskundig oordeel over punten genoemd in artikel 5, tweede lid, van het protocol. Bij het beoordelen van het causaal verband tussen de vastgestelde schade en bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk beziet de deskundige onder meer of aannemelijk is dat de gemelde schade ook zonder de betreffende bodembeweging op enig moment in de toekomst zou zijn opgetreden en vermeldt hij eventuele overige overwegingen die van belang zijn voor de verdere beoordeling en behandeling van de schademelding. Als de schade meerdere oorzaken heeft of kan hebben geeft de deskundige zijn oordeel over het aandeel van de schade dat toerekenbaar is aan bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk. Ook geeft de deskundige zijn oordeel over de kosten van het herstel van schade, welk deel daarvan kan worden toegerekend aan bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk en de omvang van eventuele materiële schade die het directe gevolg is van fysieke schade aan een gebouw die toerekenbaar is aan bodembeweging als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk. Bij zijn onderzoek maakt de deskundige onder meer gebruik van de uitkomsten van de bouwkundige opnames die zijn verricht ten behoeve van het instemmingsbesluit voor het betreffende mijnbouwwerk en neemt de regels van het civielrechtelijke aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht in acht. Als de deskundige geen oordeel kan geven over één van de punten genoemd in artikel 5, tweede lid, van het protocol dan geeft hij aan welk onderdeel dit betreft en waarom hij geen oordeel kon geven. De Commissie kan in dat geval besluiten een aanvullend advies in te winnen bij een andere deskundige.

Conceptadvies en zienswijze (artikel 8 van het protocol)

De Commissie stelt binnen 4 weken, al dan niet op basis van een deskundigenrapport, een conceptadvies op en stelt de bij de schademelding betrokken partijen in de gelegenheid om mondeling of schriftelijk hun mening (zienswijze) te geven over het conceptadvies. Partijen geven

hun zienswijze binnen een door de Commissie gestelde termijn die door de Commissie op verzoek van één van de partijen één maal kan worden verlengd met een door de Commissie te stellen termijn. De Commissie betreft de zienswijzen van partijen bij het vaststellen van haar definitieve advies.

Mocht één van de partijen van mening zijn dat de Commissie haar bevoegdheid op grond van het besluit in het conceptadvies te buiten gaat of in strijd handelt met de uitgangspunten van dit protocol, dan kan deze partij de minister verzoeken om een derde partij opdracht te geven om een onafhankelijk en deskundig oordeel te geven over de vraag of de Commissie met haar advies haar bevoegdheid op grond van het besluit (artikel 2, tweede tot en met zevende lid) te buiten gaat of in strijd handelt met de uitgangspunten van dit protocol (artikel 8, derde lid, van het protocol). De verzoekende partij moet daarbij gemotiveerd aangeven waarom hij van oordeel is dat de Commissie haar bevoegdheid op grond van het besluit of de uitgangspunten van het protocol, te buiten gaat. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om de vraag of de Commissie de grenzen van het civiele aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht respecteert. Het verzoek moet worden ingediend binnen de zienswijzetermijn die door de Commissie is gesteld. De minister stuurt een afschrift van dit verzoek aan de Commissie en de andere bij het geschil betrokken partij. De minister stelt de derde partij, bestaand uit een of meer onafhankelijke deskundigen, een termijn waarbinnen hij zijn oordeel moet geven en doet het oordeel toekomen aan de Commissie en partijen. De Commissie is op grond van artikel 8, vijfde lid, van het protocol verplicht om uitvoering te geven aan dat deskundigenoordeel.

Advies Commissie (artikel 9 en 10 van het protocol)

De Commissie stelt binnen 2 weken nadat zij de zienswijze van alle partijen heeft ontvangen of binnen twee weken na ontvangst van het oordeel van de derde partij schriftelijk haar advies vast en zendt dit aan partijen. Het advies dient daarbij in ieder geval de in artikel 9, derde lid, van het protocol genoemde onderdelen te bevatten.

Als één van de partijen een kennelijke rekenfout, een schrijffout of andere fout die zich voor eenvoudig herstel leent in het advies aantreft kan hij de Commissie binnen 8 weken na de dagtekening van het advies verzoeken om het advies te verbeteren (artikel 10, eerste lid, van het protocol). Als de Commissie het advies verbetert, dan wordt deze verbetering in een apart stuk vermeld. Dat aparte stuk wordt door de Commissie zo spoedig mogelijk aan partijen gezonden.

3.3 Versnelde procedure (artikel 7 van het protocol)

Als de Commissie na een geïnduceerde beving in één gebied in korte tijd een groter aantal schademeldingen ontvangt, dan kan de Commissie, in overleg met vertegenwoordigers van de regionale overheden van het betrokken gebied, met de betrokken mijnbouwonderneming overeenkomen in het belang van een voortvarende schadebehandeling een versnelde procedure toe te passen.

Wanneer een dergelijke versnelde procedure wordt toegepast kan de Commissie bij de behandeling van schademeldingen voor bepaalde overeengekomen categorieën schademeldingen binnen een vastgesteld toepassingsgebied een causaal verband aannemen. Dit betekent ook dat de Commissie zonder een deskundigenonderzoek ter plaatse een conceptadvies als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van het protocol vaststelt. Bij bepaalde schadecategorieën kan bijvoorbeeld gedacht worden aan schades tot een bepaald bedrag of meldingen die binnen een bepaalde periode zijn ingediend. De versnelde procedure kan alleen worden toegepast op schademeldingen die voldoende zijn gedocumenteerd, bijvoorbeeld door middel van foto's van de schade, zodat vaststaat op welke schade het advies ziet. Hieraan dient door de Commissie in haar werkwijze aandacht te worden besteed.

4. Wat gebeurt er met het advies van de Commissie

Als de Commissie in haar advies heeft geoordeeld dat de schade is veroorzaakt door bodembeweging als gevolg van mijnbouwactiviteiten en de mijnbouwonderneming een door de Commissie bepaald schadebedrag moet vergoeden aan de schademelder, dan stuurt de Commissie

de schademelder niet alleen het advies, maar ook een instemmingsformulier (artikel 11). Stemt de schademelder in met het advies, inclusief het daarin genoemde schadebedrag, dan geeft hij dit aan door het instemmingsformulier te ondertekenen en dit aan de Commissie terug te sturen. Op het instemmingsformulier vult de schademelder ook de gegevens in die noodzakelijk zijn voor de uitbetaling van het schadebedrag door de mijnbouwonderneming aan de schademelder. Het gaat hier om gegevens als een bankrekeningnummer en de te naam stelling van de betreffende bankrekening. De Commissie stuurt het instemmingsformulier vervolgens per ommegaande door aan de betreffende mijnbouwonderneming, zodat de mijnbouwonderneming in staat is om binnen twee maanden het schadebedrag uit te betalen.

Het advies van de Commissie is niet bindend voor schademelders. Dit betekent dat als een schademelder het niet eens is met een advies hij niet verplicht is de door de mijnbouwonderneming geboden schadevergoeding te aanvaarden. De schademelder kan in dat geval een vordering tot vergoeding van zijn schade voorleggen aan de burgerlijk rechter.

5. Wijziging van het protocol

De minister kan het protocol op eigen initiatief wijzigen, maar de Commissie kan de minister ook verzoeken om het protocol te wijzigen. De minister wijzigt het protocol alleen na overleg met de Commissie en nadat de mijnbouwondernemingen over deze wijziging geïnformeerd zijn (artikel 2, zevende lid).

6. Jaarverslag en evaluatie

De Commissie brengt jaarlijks aan de minister verslag uit over haar werkzaamheden van het afgelopen jaar. In haar verslag besteedt de Commissie in ieder geval aandacht aan de door haar gehanteerde werkwijze, procedures en beoordelingsmethodiek (artikel 6). Daarnaast geeft de minister jaarlijks opdracht tot het uitvoeren van een evaluatie van de behandeling van schademeldingen door de Commissie en kan de minister, bijvoorbeeld indien zich een incident van bodembeweging heeft voorgedaan, opdracht geven tot een aanvullende evaluatie van de behandeling van schademeldingen door de Commissie. De verslagen van deze evaluaties worden door de minister openbaar gemaakt (artikel 7).

7. Overgang van de oude naar de nieuwe situatie

Zoals ook is aangegeven in paragraaf 2.3 is dit besluit slechts van toepassing op schademeldingen die zijn ingediend binnen twaalf maanden na het tijdstip van de geïnduceerde beving, zoals vastgesteld door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut, en die niet in behandeling zijn bij of eerder behandeld zijn door de mijnbouwonderneming, een andere daartoe aangewezen organisatie (zoals bijvoorbeeld in het geval van een lokale regeling) of de rechter (artikel 2, derde lid).

In de overeenkomst tussen de Staat en de mijnbouwondernemingen is afgesproken dat tussen de datum van inwerkingtreding van de overeenkomst en het daadwerkelijk operationeel zijn van de Commissie Mijnbouwschade, de mijnbouwondernemingen eventuele schademeldingen zo veel mogelijk overeenkomstig het protocol zullen behandelen.

Dit besluit laat afspraken die zijn vastgelegd in lokale regelingen, die door mijnbouwondernemingen voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit met de betrokken decentrale overheden zijn gemaakt over de behandeling van schade, onverlet (artikel 2, derde lid, onderdeel g). Dit omvat ook de aanpassing van die afspraken binnen en vanwege het voor die lokale regeling reeds geldende effectgebied na de datum van inwerkingtreding van dit besluit. Mijnbouwondernemingen treffen, mede in het licht van de afspraak in de overeenkomst dat zij afzien van een eigen buitengerechtelijke beoordeling van schademeldingen, geen nieuwe lokale regelingen op het gebied van schadebehandeling.

Voorts kan iedere individuele mijnbouwonderneming de Commissie verzoeken om schademeldingen te behandelen die niet onder de reikwijdte van dit besluit vallen (artikel 2, vijfde lid).

8. Kosten van schadebehandeling door de Commissie

De schadebedragen die door de Commissie worden geadviseerd worden door de betrokken mijnbouwonderneming aan de schademelder vergoed. De kosten die de Commissie maakt ten behoeve van de behandeling van schademeldingen komen in eerste instantie ten laste van de begroting van de minister. De minister brengt, op grond van de overeenkomst tussen de Staat en de mijnbouwondernemingen, jaarlijks achteraf de kosten van deskundigenonderzoeken die ten grondslag liggen aan adviezen van de Commissie waarin schadebedragen worden toegerekend aan de desbetreffende mijnbouwonderneming alsmede een vergoeding voor het apparaatsbudget en het werk- en onderzoeksbudget van de uitvoeringsorganisatie voor de behandeling van schademeldingen dat kan worden aangemerkt als door de mijnbouwonderneming vermeden kosten, in rekening aan de mijnbouwondernemingen. Op deze wijze wordt voorkomen dat de mijnbouwondernemingen als gevolg van de schadebehandeling door de Commissie een voordeel genieten dat kan worden aangemerkt als staatssteun.

De kosten van de leden van de Commissie Mijnbouwschade, de kosten van huisvesting van de Commissie Mijnbouwschade, de opstartkosten voor de uitvoeringsorganisatie en het vaste deel van de kosten voor apparaatsbudget en het werk- en onderzoeksbudget van de uitvoeringsorganisatie worden niet in rekening gebracht aan de mijnbouwondernemingen. Het betreft hier kosten die de mijnbouwondernemingen zelf niet gemaakt zouden hebben (leden en huisvesting van de Commissie) en kosten die door de mijnbouwondernemingen zelf ook reeds gemaakt zijn ten behoeve van het opzetten van hun eigen systemen voor schadebehandeling. Hiermee wordt ook de onafhankelijkheid van de Commissie Mijnbouwschade geborgd.

9. Verhouding met Algemene Verordening Gegevensbescherming

Om schademeldingen te kunnen behandelen is het noodzakelijk dat de Commissie gegevens verzamelt en verwerkt. Het gaat daarbij om gegevens die door schademelder worden vermeld in de schademelding, gegevens die door de deskundige worden verzameld in het kader van de opname van de schade en gegevens die door de Commissie worden opgevraagd bij derden ten behoeve van de behandeling van schademeldingen. Het gaat in het laatste geval bijvoorbeeld om het opvragen van informatie bij de TCMG, de mijnbouwondernemingen en andere organisaties belast met behandeling van schademeldingen op grond van een lokale regeling indien ten aanzien van een gebouw waarvoor een schade is gemeld al eerder een schademelding is gedaan.

Het recht op bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht dat onderdeel uitmaakt van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. In de bescherming van dit recht is onder andere voorzien in artikel 10, eerste lid, van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM. Op grond van deze artikelen moet de bescherming van persoonsgegevens wettelijk geregeld zijn. In deze wettelijke regeling is in Nederland voorzien door de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG (UAVG). Op grond van de AVG mag een organisatie alleen persoonsgegevens verwerken als dit noodzakelijk is in het belang van minimaal één van de belangen die worden genoemd in artikel 6, eerste lid, van de AVG (grondslag). Voorts moet de inbreuk die de organisatie door het verwerken van de persoonsgegevens maakt op iemands persoonlijke levenssfeer zo beperkt mogelijk zijn.

De gegevensverwerking door de Commissie vindt plaats in overeenstemming met de AVG en UAVG. De verwerking van deze gegevens door de Commissie is noodzakelijk in het belang van de snelle, redelijke en rechtvaardige buitengerechtelijke behandeling van schade als bedoeld in dit besluit. De verplichting van de Commissie om ten behoeve van dit doel persoonsgegevens te verwerken indien dit noodzakelijk is voor de uitvoering van haar taak is vastgelegd in artikel 8 van dit besluit. Deze verplichting kan worden aangemerkt als een belang als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onderdeel c, van de AVG. De Commissie is voorts op grond van de AVG verplicht om

persoonsgegevens goed te beveiligen en heeft de verantwoordingsplicht om aan te tonen dat het aan de privacyregels voldoet.

II. ARTIKELSGEWIJS

Artikel 1

Gebouw

Ingevolge artikel 1, eerste lid, van de Woningwet is een gebouw een bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Wat een bouwwerk is, wordt gedefinieerd in de bijlage bij art. 1.1 van de Omgevingswet (zoals die wordt gewijzigd in het wetsvoorstel Invoeringswet Omgevingswet, Kamerstukken II 2017/18, 34986, 2, p. 84). Het gaat om een constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties anders dan een schip dat wordt gebruikt voor verblijf van personen en dat is bestemd en wordt gebruikt voor de vaart. Met die omschrijving wordt blijkens de memorie van toelichting aangesloten bij de omschrijving die is opgenomen in de modelbouwverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Daarmee is verzekerd dat de in tientallen jaren opgebouwde jurisprudentie over dat begrip van toepassing blijft, hetgeen uit oogpunt van rechtszekerheid en voor de uitvoeringspraktijk van grote betekenis is (Kamerstukken II 2013/14, 33962, 3, p. 616).

De gebouwen waar dit besluit op ziet, zijn in de eerste plaats gebouwen die op grond van het toepasselijke bestemmingsplan geheel of gedeeltelijk een woonbestemming hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld om eengezinswoningen of flat- of appartementengebouwen. Maar het kan ook gaan om een gebouw dat door de eigenaar zowel wordt gebruikt voor woon- als bedrijfsdoeleinden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de bakker die boven zijn bakkerij woont. Het besluit ziet in de tweede plaats op gebouwen die het eigendom zijn van een kleine ondernemer. Hiervoor is aangesloten bij de definitie van micro-onderneming die is opgenomen in artikel 2, derde lid, van bijlage I van Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard. Het gaat daarbij om ondernemingen waar minder dan 10 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal 2 miljoen EUR niet overschrijdt.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

EERSTE BOUWSTENEN VOOR TOELICHTING WIJZIGINGSBESLUIT T.B.V. TOEVOEGEN GEOTHERMIE AAN INSTELLINGSBESLUIT

1. Aanleiding

Op 1 juli 2020 is het Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade (hierna: Instellingsbesluit) in werking getreden (Stcrt. 2020, 30336). Met dit besluit is de Commissie Mijnbouwschade (hierna: de Commissie) ingesteld. De Commissie is een onafhankelijke partij die als taak heeft om, aan de hand van een door de Minister eveneens in het Instellingsbesluit vastgesteld protocol, naar aanleiding van een schademelding te onderzoeken wat de schadeoorzaak is en, voor zover toerekenbaar aan bodembeweging als gevolg van een mijnbouwactiviteit, de hoogte van de schade vast te stellen.

De reikwijdte van het Instellingsbesluit dat op 1 juli 2020 in werking is getreden, is beperkt tot schade door bodembeweging als gevolg de aanleg of exploitatie een mijnbouwwerk ten behoeve van olie- of gaswinning uit een klein veld op land, olie- of gasopslag in een klein veld op land en injectie verbonden aan olie- en gaswinning uit een klein veld (hierna: schade door bodembeweging als gevolg van olie- en gaswinning uit kleine velden). Op [PM] is een wijziging van het Instellingsbesluit inwerking getreden (Stcrt. 2021, PM) waarmee de reikwijdte van het Instellingsbesluit is uitgebreid naar zoutwinning.

Met onderhavig besluit wordt het Instellingsbesluit gewijzigd en wordt de reikwijdte daarvan uitgebreid naar schade door bodembeweging als gevolg de aanleg of exploitatie een mijnbouwwerk ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte (hierna: schade door bodembeweging als gevolg van opsporing en winning van aardwarmte). Dit gebeurt door aan bijlage 1 van het Instellingsbesluit een onderdeel C toe te voegen met een protocol voor schade door bodembeweging als gevolg van opsporing en winning van aardwarmte.

In een afzonderlijke overeenkomst tussen de Staat en de mijnbouwondernemingen die in Nederland mijnbouwwerken exploiteren ten behoeve van de opsporing en winning van aardwarmte is vastgelegd dat deze mijnbouwondernemingen zich committeren aan de uitvoering van de adviezen van de Commissie.

Alvorens in te gaan op de punten waarop het protocol voor afhandeling van schade door bodembeweging als gevolg van opsporing en winning van aardwarmte afwijkt van de andere protocollen wordt, naar aanleiding van vragen van de zijde van de mijnbouwondernemingen uit de aardwarmtesector, een nadere duiding gedaan van de begrippen bodembeweging en mijnbouwonderneming.

In artikel 2 van het schadeprotocol aardwarmte is bepaald dat het protocol van toepassing is op de behandeling van meldingen van schade die het gevolg is van bodembeweging door de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het opsporen en winnen van aardwarmte. In artikel 1 van het instellingsbesluit is het begrip ‘bodembeweging’ gedefinieerd als bodemtrilling als gevolg van een geïnduceerde beving, bodemdaling en bodemstijging. Het begrip ‘geïnduceerde beving’ wordt vervolgens, eveneens in artikel 1 van het instellingsbesluit, gedefinieerd als door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut geregistreerde bodemtrilling die – vanwege de plaats en overige eigenschappen van de trilling – wordt toegerekend aan de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk. Van deze trillingen door geïnduceerde bevingen moeten normale trillingen, zoals bijvoorbeeld trillingen die worden veroorzaakt door vrachtverkeer dat bouwmaterialen aflevert voor de aanleg van mijnbouwwerken worden onderscheiden. Trillingen die niet het gevolg zijn van door

het KNMI geregistreerde geïnduceerde bevingen vallen niet onder de reikwijdte van het instellingsbesluit.

Het begrip mijnbouwonderneming is in artikel 1 van het Instellingsbesluit gedefinieerd als exploitant van een mijnbouwwerk. Met het begrip exploitant wordt aangesloten bij artikel 177, tweede lid van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, waarin is bepaald dat onder exploitant van een mijnbouwwerk wordt verstaan:

- de houder van een vergunning als bedoeld in artikel 6 of 25 van de Mijnbouwwet, die een mijnbouwwerk aanlegt of doet aanleggen dan wel in gebruik heeft, of
- een ieder die, anders dan als ondergeschikte, een mijnbouwwerk aanlegt of doet aanleggen dan wel in gebruik heeft zonder dat hij houder is van een vergunning, tenzij hij in opdracht van een ander handelt die houder is van een vergunning als vorenbedoeld dan wel, indien die ander dat niet is, hij daarmee niet bekend was of behoorde te zijn.

Met het voorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet ten behoeve van aanpassing van het vergunningsstelsel voor opsporen en winnen van aardwarmte (Kamerstukken II 2019/20, 35531, nr. 2) wordt artikel 6:177 BW gewijzigd zodat ook de houder van een startvergunning aardwarmte of een vervolgvergunning aardwarmte onder het begrip exploitant vallen.

2. Protocol voor schade door bodembeweging als gevolg van opsporing en winning van aardwarmte

Bij het sluiten van de overeenkomst met de mijnbouwondernemingen uit de geothermiesector is het uitgangspunt gehanteerd dat het streven is om voor alle mijnbouwsectoren tot gelijklopende afspraken en protocollen te komen. Dit laat onverlet dat de bijzondere kenmerken van een specifieke sector met zich kunnen brengen dat op onderdelen voor een specifieke sector wordt voorzien in een licht afwijkende procedure. Dit heeft geresulteerd in een protocol voor afhandeling van schade door opsporing en winning van aardwarmte dat op één punt afwijkt van het protocol voor afhandeling van schade door olie- en gaswinning uit kleine velden. Dit punt worden hieronder nader toegelicht. Een uitleg over de overige onderdelen uit het protocol is opgenomen in de toelichting bij Instellingsbesluit dat op 1 juli in werking getreden (Stcrt. 2020, 30336).

Mogelijkheid informeel gesprek mijnbouwonderneming en schademelder

De opsporing en winning van aardwarmte heeft een sterk regionaal karakter. Daarom hechten de mijnbouwondernemingen in de aardwarmtesector er aan om met schademelders in gesprek te kunnen gaan en bij met name kleinere schades snel passende oplossingen te kunnen bieden. In het protocol voor de afhandeling van schade door opsporing en winning van aardwarmte is daarom voorzien (artikel 4) in de mogelijkheid voor de mijnbouwonderneming en de schademelder om informeel met elkaar in gesprek te gaan over de afhandeling van de schademelding voordat de Commissie overgaat tot beoordeling van de schademelding. Het doel van dit gesprek is om te bezien of partijen, zonder de verdere processtappen als voorzien in dit protocol te doorlopen, tot overeenstemming kunnen komen over de afhandeling van de schademelding. Voor schademelder kan het met behulp van deze informele stap af doen van de schademelding gunstig zijn omdat zijn schademelding op deze manier sneller en eenvoudiger kan worden afgehandeld. Een mijnbouwonderneming kan bijvoorbeeld, zoals dat voorheen ook gebeurde, aanbieden om voor rekening van de mijnbouwonderneming een aannemer bij de schademelder langs te laten gaan die de schade herstelt. Er kan van dit informele gesprek uitdrukkelijk alleen sprake zijn indien zowel de schademelder als de mijnbouwonderneming dit wenselijk achten. De schademelder staat het vrij aan de Commissie te geven geen gebruik te willen maken van het informele gesprek. Indien de schademelder een informeel gesprek wenst kan de Commissie de minister verzoeken om een procesbegeleider aan te wijzen die de schademelder tijdens het informeel gesprek bijstaat.

De Commissie faciliteert binnen 2 weken na ontvangst van de melding dat de partijen met elkaar in gesprek kunnen gaan. Dit betekent concreet dat het secretariaat van de Commissie, indien naar aanleiding van de schademelding wordt geconstateerd dat de schademelding betrekking heeft op een gebouw dat is gelegen in een gebied waar zoutwinning plaatsvindt, de schademelder op de mogelijkheid wijst om in gesprek te gaan met de mijnbouwonderneming met als doel te komen tot een afhandeling van de mijnbouwschade zonder de procedure bij de Commissie te doorlopen. Het secretariaat van de Commissie informeert daarbij de schademelder over het proces. Indien de schademelder van de mogelijkheid tot informeel gesprek gebruik wenst te maken, informeert de Commissie de mijnbouwonderneming hierover. Het is vervolgens aan de mijnbouwonderneming om dit te initiëren. Voor het informeel gesprek geldt een maximumtermijn van vier weken die begint te lopen op het moment dat de Commissie de mijnbouwonderneming informeert over de wens van de schademelder om informeel met de mijnbouwonderneming in gesprek te gaan (artikel 5, eerste lid, onderdeel c). De Commissie Mijnbouwschade heeft geen inhoudelijke rol bij het informeel gesprek.

Als het partijen samen lukt om tot overeenstemming te komen over de afhandeling van de schademelding is dit ook voor de schademelder in die zin gunstig, dat daarmee wordt voorkomen dat de schademelder de procedure bij de Commissie moet doorlopen. In dat geval geeft de schademelder schriftelijk aan de Commissie te kennen dat zij tot overeenstemming zijn gekomen over de afhandeling van de schade. De Commissie sluit in dat geval de schademelding af en neemt deze niet formeel in behandeling. Voor die concrete schade kan vervolgens niet opnieuw een melding bij de Commissie worden gedaan.

Als de mijnbouwonderneming en de schademelder er samen niet uit komen, dan kan de schademelder dit schriftelijk aangeven bij de Commissie. De Commissie hervat in dat geval de processtappen zoals beschreven in het protocol. Ook wanneer de Commissie vier weken na het informeren van de mijnbouwonderneming geen schriftelijke kennisgeving heeft ontvangen van de schademelder over de uitkomst van het informeel gesprek hervat de Commissie de processtappen zoals beschreven in het protocol. De Commissie informeert in dat geval de schademelder en de mijnbouwonderneming uiterlijk binnen twee weken of de melding door de Commissie in behandeling wordt genomen en, als de melding in behandeling genomen wordt, over de te volgen procedure bij de Commissie (artikel 5, eerste lid).

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 13:12
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Tussentijdse vraag nav Protocol C betreffende Aardwarmte

Hallo 10.2.e,

Dank je wel voor je bericht. Ik ga dit na bij collega's en kom er dan zo spoedig mogelijk op terug.

Hartelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @planet.nl>
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 11:16
Aan: 10.2.e

Onderwerp: Tussentijdse vraag nav Protocol C betreffende Aardwarmte

Dames,

Dank voor doorzenden van het concept-protocol Aardwarmte.

In afwachting van het commentaar dat we aan jullie hebben beloofd bij jullie presentatie heb ik tussentijds een vraag n.a.v. Bijlage 3 als bedoeld in artikel 1 van het Protocol.

Als ik het goed begrijp regelt Bijlage 3 de wijze waarop het zg "beoordelingsgebied van een geïnduceerde beving" wordt vastgesteld. Het begrip "geïnduceerde beving" wordt gedefinieerd in artikel 1 van het Instellingsbesluit Commissie Mijnbouwschade. Als ik het daar goed lees is het KNMI het instituut dat niet alleen bodemtrillingen registreert maar dat ook in staat is om - vanwege de plaats en overige eigenschappen van de trilling - deze bodemtrillingen (voor zover van toepassing) toe te rekenen aan de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk.

Na een dergelijke toerekening resteren er nog vervolgvragen en in dat verband wordt door de Commissie het zg beoordelingsgebied vastgesteld van de betreffende geïnduceerde beving. Bij de criteria die daarbij volgens artikel 3 moeten worden gehanteerd gaat vooralsnog mijn bijzondere interesse uit naar onderdeel c. Daar wordt gesproken over "de uitkomsten van in opdracht van de Minister op basis van historische gegevens uitgevoerd onderzoek naar het schadebeeld en intensiteiten rond geïnduceerde bevingen."

In het vierde lid wordt daar nog aan toegevoegd dat bedoelde onderzoeken periodiek worden geëvalueerd.

Mijn concrete vraag is of jullie mij de meest actuele versie van de daar bedoelde rapportage willen toezenden. Ik neem aan dat hier vanzelfsprekend openbare informatie betreft.

Bij voorbaat dank voor jullie inspanning.

Vr. groet,

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 13:40
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Tussentijdse vraag nav Protocol C betreffende Aardwarmte

Beste allen,

Ik heb net even telefonisch gesproken met 10.2.e:

- Onderzoek TNO loopt nog (eerst alleen naar intensiteiten gekeken, nu ook naar twee daadwerkelijke schademeldingen). 10.2.e verwacht dat het onderzoek eind deze maand worden afgerond, maar gaat dit nog even na bij TNO. Daarna is mogelijk nog wat tijd nodig voor doorvoeren laatste verbeteringen voordat rapport wordt vastgesteld en gepubliceerd.
- In het onderzoek wordt alleen naar bevingen bij olie- en gas gekeken, maar uitkomsten zijn relevant voor alle bevingen.

10.2.e : mocht ik het verkeerd op de mail hebben gezet, voel je dan vooral vrij om me te corrigeren 😊

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 13:10
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;
 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Tussentijdse vraag nav Protocol C betreffende Aardwarmte

Ha 10.2.e,

Naar aanleiding van een gesprek dat 10.2.e en ik vorige week hebben gehad met de Werkgroep Veiligheid en Schade bij het LEAN-project hebben wij het concept schadeprotocol aardwarmte met hen gedeeld. Vanuit de werkgroep krijgen wij de vraag of wij het meest actuele onderzoek kunnen delen waar naar wordt verwezen in bijlage 3, artikel 3c ("de uitkomsten van in opdracht van de Minister op basis van historische gegevens uitgevoerd onderzoek naar het schadebeeld en intensiteiten rond geïnduceerde bevingen"). Het gaat hier volgens mij om het onderzoek dat TNO doet naar bevingen bij olie- en gas.

Weet jij wat de stand van zaken hiervan is? Is dit onderzoek ook relevant voor aardwarmte? Ik meen me te herinneren dat we bij dit onderzoek of in ander verband ook hebben gekeken naar bevingen bij aardwarmte. Klopt dat?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e >
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 11:16
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>; 10.2.e
 10.2.e @hotmail.com>; 10.2.e >
Onderwerp: Tussentijdse vraag nav Protocol C betreffende Aardwarmte

Reeds beoordeeld in dit Web-verzoek

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 13:54
Aan: 10.2.e)
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Tussentijdse vraag nav Protocol C betreffende Aardwarmte

Hallo 10.2.e,

Het onderzoek waar in bijlage 3 onderdeel 3c naar wordt verwezen is nog niet afgerond. Dit onderzoek wordt momenteel nog door TNO uitgevoerd. In het eerste concept rapport was alleen gebruik van de Europese Marcoseismische Schaal, die werkt met intensiteitsgraden. Omdat dit mogelijk geen volledig beeld geeft, worden er nu aanvullend ook twee casussen waarbij schade is gemeld onderzocht. De resultaten van dit onderzoek worden rond april verwacht en zullen dan ook openbaar worden gemaakt. De Commissie Mijnbouwschade zal naar aanleiding van dit rapport bezien of het beoordelingsgebied moet worden aangepast.

Mocht dit nog vragen oproepen, neem dan gerust contact op.

Hartelijke groet,

10.2.e

Directie Warmte & Ondergrond
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag |
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 T 070 10.2.e
 M 06 10.2.e
 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @planet.nl>
Verzonden: woensdag 24 maart 2021 11:16
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @wesselinkvanzijst.nl>; 10.2.e
 10.2.e >; 10.2.e
Onderwerp: Tussentijdse vraag nav Protocol C betreffende Aardwarmte

Reeds beoordeeld in dit Web-verzoek

Reeds beoordeeld in dit Wob-verzoek